

FUTBOL ŞİRKETLERİNİN HALKA AÇILMASI

Dr. Necip Kağan KOCAOĞLU, Esq.*

* New York ve Ankara Barosu Üyesi; J.S.D. (Georgetown), LL.M. (Virginia), LL.M. (Ankara).

ÖZ

Türkiye’de futbol şirketlerinin halka açılması ve bu finansmanın denetimi ve regülasyonu iflas etmiştir. Futbol şirketlerinin finansmanı, bahis ve talih oyunlarına ilişkin mevzuata bağlı tutulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Ticaret Hukuku, Sermaye Piyasası Hukuku, Halka Açık Şirketler, Kulüp Şirketleri, Beşiktaş Sportif A.Ş., Fenerbahçe Sportif Hizmetler Sanayi ve Ticaret A.Ş., Galatasaray Sportif Sınai ve Ticari Yatırımlar A.Ş., Trabzonspor Sportif Yatırım ve Ticaret A.Ş.

SECURITIES OFFERINGS
OF SOCCER CLUBS

ABSTRACT

The regulation and enforcement on the securities regulation of soccer clubs are not effective in Turkey. These issues shall be governed by gambling regulations.

Keywords: Business Law, Securities Law, Public Corporation, Corporate Governance, Finance of Soccer Clubs

GİRİŞ

Herkes, maddî ve manevî varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir (2709 sayılı T.C. 1982 Anayasası md. 17/I). Maddî ve manevî varlığı geliştirme yollarından birisi de spor faaliyetinde bulunmaktır. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alacağı,^[1] sporun kitlelere yayılmasını teşvik edeceği ve başarılı sporcuyla koruyacağı Anayasamızda ifade edilmektedir (2709 sayılı T.C. 1982 Anayasası md. 59). Bu hükümlerle Anayasakoyucu sporun önemine işaret etmektedir.

Spor dallarından futbol, toplumun büyük bir kısmını etkilemektedir. Toplumun bulunduğu her yerde hukuk da olacağı için, hukuk, futbol sektörüne kayıtsız kalamamıştır. Hukuk kuralları, futbol sahasının içinde her yerde vardır. Günümüz futbolunun temelini oluşturan 1846 Cambridge Kurallarının, 1863 yılında Londra'daki *Free Mason* Meyhanesinde buluşan 12 İngiliz futbol kulübü tarafından kesin kurallar olarak kabul edilmesi ve yine bu toplantıda İngiliz Futbol Federasyonu'nun kurulması ile futbol sporu organize hale gelmeye başlamıştır. İngiliz kulüplerinin futbolun organize hale gelmesinde yaptıkları bu başlangıç, diğer ülkelere de yayılmış, ulusal federasyonlar kurulmuş ve uluslararası maçlar yapılmaya başlanmıştır^[2].

Futbol sektöründe büyük paraların orta çıkışı ve futbolun spor faaliyeti olmaktan çıkarak bacasız endüstri haline dönüşümü sonucunda, futbola ilişkin hukuk sahanın dışına da taşmıştır. Günümüzde futbol, ticaret hukukunu (sınai haklar, reklam, iletişim hukuku, kulüp organizasyonu, sermaye piyasası hukuku), medeni hukuku (kulüplerin örgütlenmesi ve kişilik hakları), borçlar hukuku (transfer ve yayın sözleşmeleri), ceza hukuku (iletişim hukuku ve kişilik hakları) ve idare hukukunu (üst yapılanmalar, kamu denetimi) ilgilendirmektedir.

[1] Bu amaçla çıkarılmış olan örnek kanunlar için bkz. "2913 sayılı Dünya, Olimpiyat ve Avrupa Şampiyonluğu Kazanmış Sporculara ve Bunların Ailelerine Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ; KT. 11 Ekim 1983 ; R.G. T. 13 Ekim 1983, S. 18190 ; 3.t.Düster, C.16-s.54", "3418 sayılı Eğitim, Gençlik, Spor ve Sağlık Hizmetleri Vergisinin İhdası İle 3074 Sayılı Akaryakıt Tüketim Vergisi Kanunu, 197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, 1318 Sayılı Finansman Kanunu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu, 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ve 492 Sayılı Harçlar Kanununda Değişiklikler Yapılması ve Bu Kanunlara Bazı Hükümler Eklenmesine Dair Kanun ; KT. 24 Mart 1988 ; R.G. 31 Mart 1988, S. 19771 (Mükerrer) ; 5.t.Düster, C.28" ; Spor mevzuatı için bkz. GÜNAL, A. Nadi ve E. KÜÇÜKGÜNGÖR : 1998, Türk Spor Hukukunun Genel Esasları ve İlgili Mevzuat, Yetkin Yayınları, Ankara 2002

[2] GÜVEN, Özbay : FUTBOL TOPU İLE OYNAMANIN BAZI KÜLTÜRLERDEKİ BENZER GÖRÜNÜMLERİ VE TARİHSEL GELİŞİMİNE AİT BİLGİLER ; Düşünen Siyaset ; S. 2 ; s.95-111 ; s. 109-110

Futbol kulüpleri özel hukuk tüzel kişisi olan dernek şeklinde örgütlenebilirler. Bununla birlikte son zamanlarda futbol kulüplerinin anonim şirket şeklinde örgütlenmesine de izin verilmiştir. Halka açılma ve borsada işlem görme imkanları ile birlikte, futbol kulüpleri, şahsın hukuku alanından sermaye piyasası hukuku alanına kaymaktadır. Futbol sektöründe halka açılma öncülüğü yine İngiltere'dir. İngiliz Tottenham Hotspur takımı 1983 yılında halka açılmış ve borsaya kote olmuştur.^[3]

Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Özel Hukuk Doktora Ders Programına bağlı olarak Spor Hukuku dersinde 2002 yılında sunulmuş ve güncellenmiş çalışmamızda futbol kulüplerinin örgütlenmesi ve halka açılması incelenmiştir. Futbol kulüplerinin sermaye yapısı ise muhasebe ve finansman bilimini ilgilendirdiği için üzerinde durulmamıştır. Ülkemizde futbol sektöründe ortaya çıkan şike soruşturmasının halka açık şirketlere etkisi ve yatırımcıların korunması meseleleri, bir başka çalışmanın konusudur.

[3] AKYÜZ, Mehmet Emin: Futbol Kulüplerinin Şirketleşmesi ve Halka Açılması: Avrupa Futbol Piyasasındaki Gelişmeler Çerçevesinde Beşiktaş, Fenerbahçe, Galatasaray ve Trabzonspor Örneğinden Değerlendirilmesi (Sermaye Piyasası Kurulu Yeterlilik Etüdü) (Kasım 2005; İstanbul), s. ii, 1, 6.

BİRİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE'DE SPOR KULÜPLERİNİN ÖRGÜTLENMESİ

1. SPORCULARIN HUKUKİ STATÜSÜ

A. GENEL OLARAK

Sporcular ikiye ayrılmaktadır: Amatör sporcular, spor branşında gelir elde etme amacıyla faaliyette bulunmayan sporculardır^[4]. Profesyonel sporcular, spor branşlarını meslek olarak seçerek, spor faaliyetlerini gelir elde etme amacıyla yapan sporculardır^[5]. Öğretide haklı olarak işaret edildiği üzere profesyonelliği tanınmamış olan spor dallarında faaliyet gösteren bir sporcu kulübünden faaliyeti sonunda ücret alıyorsa profesyonel sporcudur^[6].

Kulüplerinden maddi bir menfaat elde etmek suretiyle sporu meslek haline getiren sporcular ise, spor kulüpleri ile yaptıkları sözleşmeler ile aldıkları ücret karşılığında belirli veya belirsiz bir süre ile kulübün hizmetinde çalışma yükümlülüğü altına girmektedirler. Böyle bir durumda, sporcu, kulübü için sadakat ile çalışma yükümlülüğü altına girmekte, kulüp ise buna karşılık sporcunun sağlığını korumakla yükümlü olmaktadır. Bu durum, sporcu ile kulübü arasındaki ilişkinin BK. md. 393 (eBK. md. 313) hükmüne uygun olarak hizmet akdi ilişkisi olması sonucunu da ortaya çıkarmaktadır. Ancak, aralarındaki işçi-işveren ilişkisine rağmen 4857 sayılı İş Kanunu'nun 4'üncü maddesinde sporcular, İş Kanunu'nun kapsamı dışında tutulmuştur. Bu nedenle İş Kanunu'nda yer alan imkanların (hizmet akdinin feshi, kıdem tazminatı gibi) profesyonel sporcular için uygulanması mümkün bulunmamaktadır^[7].

[4] KÜÇÜKGÜNGÖR, Erkan : TÜRK HUKUKUNDA SPORCULARIN HUKUKİ DURUMU ; Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. II, S. 1-2 (Prof.Dr. İhsan TARAKÇIOĞLU'na Armağan) ; s. 127-139 ; s. 128

[5] KÜÇÜKGÜNGÖR, s. 128, 133

[6] KÜÇÜKGÜNGÖR, s. 130

[7] Sporcuların sosyal güvenlik ile ilgili durumları için bkz. KÜÇÜKGÜNGÖR, s. 135 – 139; BAŞTÜRK, Faruk: İŞ HUKUKUNDA PROFESYONEL FUTBOLCU, (Beta Yayınları; Mayıs 2007 – İstanbul). Profesyonel futbolcuların sözleşmelerine uygulanacak yargı yeri için bkz. SOYSAL, Tamer: KULÜP İLE PROFESYONEL FUTBOLCU ARASINDAKİ SÖZLEŞMELER VE SÖZLEŞMELERDEN DOĞAN İHTİLAFLARDA YARGI YERİ,

Sporcuların spor yaptıkları derneğe üye olmaları zorunlu tutulmamıştır.^[8] (mülga Dernekler Kanunu md. 57/IV). Zaten, hiç kimse, bir derneğe üye olmaya ve hiçbir dernek de üye kabul etmeye zorlanamaz (TMK. md. 63/I).

Futbol Federasyonu'nun "*Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı*", 2009 yılında Profesyonel Futbol Talimatı'nın yerini almış, kulüplerin profesyonel takım kurabilmelerini, futbolun geliştirilmesini ve profesyonelliğin esaslarını belirlemek amacı ile düzenlenmiştir.

Profesyonel sporcular ile spor kulüpleri arasındaki ilişkiler için Futbol Federasyonu tarafından çıkarılan Profesyonel Futbol Talimatı gibi, diğer federasyonların yaptıkları düzenlemeler dikkate alınmalı, ancak bu düzenlemelerde bir hüküm bulunmadığı durumlarda Borçlar Kanunu'nun hizmet akdine ilişkin hükümleri uygulanmalıdır^[9]. Buna ilaveten, Türkiye Futbol Federasyonu, talimatta hükme bağlanmamış olan hususlar hakkında karar vermeye yetkisini saklı tutmaktadır (TFF-PFT md. 32).

Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı'nda, profesyonelliğin esaslarına, profesyonel olma şartlarına, profesyonel futbol kulüplerinin kuruluşlarına, futbolcuların kulüplerine ve kulüplerin futbolculara karşı hak ve yükümlülüklerine, kulüplerin futbolcular ile yapacakları sözleşmelerde uygulanacak esaslara, yapılacak müsabakaların tespitine ilişkin hükümler yer almıştır.

Profesyonel Futbol Talimatı'nda, kulüplerin profesyonel futbolcular ile yapacakları sözleşmelerin genel olarak kulüp ile futbolcu arasında serbestçe gerçekleştirilmesi esası yer almaktadır (TFF-PFT md. 19). Ancak, uyulacak genel ve asgari esaslar, Talimatta belirlenmiştir. Futbol Federasyonu, profesyonel futbolcu sözleşmelerinin kendisine ibrazını ve tescilini zorunlu tutmaktadır (TFF-PFT md. 20).

B. FUTBOLCU TRANSFER PİYASASI'NIN LİBERALİZASYONU VE BOSMAN KARARI

UEFA'nın düzenlediği müsabakalarda bir takımın en fazla üç yabancı ve iki sonradan vatandaş olmuş yabancı ile oynayabileceğine ilişkin kurala karşı Belçikalı futbolcu Jean-Marc Bosman'ın Avrupa Adalet Mahkemesi'nde açtığı dava, Bosman Davası^[10] olarak anılmaktadır. Bu dava öncesi, dünyada transfer

Adalet Bakanlığı Dergisi Sayı. 36, <<http://www.yayin.adalet.gov.tr/dergi/36.say%C4%B1/tamersoyals.pdf>> (04.08.2011).

[8] Öğretide spor kulüpleri sporcuların ve teknik heyetin bir araya geldiği yer olarak tanımlanmasına (GENÇ, Durmuş Ali : SPOR HUKUKU, DERS KİTABI ; Alfa Yayınları, Yayın no : 493, Hukuk Dizisi No : 93 ; İstanbul 1998, s. 46) karşın, görüldüğü üzere sporcuların kulüplere üye olması zorunluluğu bulunmamaktadır

[9] KÜÇÜKGÜNGÖR, s. 133-135

[10] Bu karar aslında üç ayrı davanın birleştirilmesidir: (1) Belçika Futbol Federasyonu v. Bosman Kararı (Union Royale Belge des Sociétés de Football Association ASBL v.

kuralları tabiyet kuralı (“*nationality clause*”) adı verilen ilkelere tabiydi.^[11] Bu dava sonucunda Mahkeme, UEFA’nın kararının Avrupa Birliği veya Avrupa Ekonomik Alanı içerisinde işçilerin serbest dolaşımı ilkesine aykırı olduğunu belirterek iptal etmiştir. Bu karar sonucunda, Avrupa Birliği’ne üye veya Avrupa Ekonomik Alanı içerisinde yer alan ülke takımlarının, bu alan içerisindeki ülkelerin vatandaşı olan futbolculardan istedikleri kadarı ile sözleşme imzalayabilme ve oynatabilme imkanı doğmuştur.^[12]

Bu karar sadece futbolcu sayısındaki sınırlamanın kalkmasını sağlamamış, aynı zamanda transfer ücretlerinin belirlenmesine ilişkin olarak da bir takım değişikliklere yol açmıştır. Bu davadan önce futbolcuların bir başka takıma transfer olmaları durumunda, eski kulübe transfer ücretinin ödenmesi gerekmektedir.^[13] Bosman Kararından sonra ise, Avrupa Birliği’ne üye ülkeler veya Avrupa Ekonomik Alanı içerisinde yer alan takımlar arasında, Avrupa Birliği’ne üye veya Avrupa Ekonomik Alanı içerisinde yer alan bir ülkenin vatandaşı olan futbolcunun transferi sözkonusu ise, bu futbolcunun sözleşmesinin futbolcu ve takımı açısından sona ermesi durumunda (yani sözleşmenin süresi bitmişse veya her iki taraf da sözleşmeyi anlaşarak feshetmişse), bu transferden dolayı eski takıma bir ücret ödenmesi sözkonusu olmayacaktır. Bunun dışında, sözleşme sona ermeden veya Avrupa Birliği’ne üye olmayan veya Avrupa Ekonomik Alanı içerisinde yer almayan ülkelere yapılan transferlerde yetiştirme ve geliştirme tazminatı adı altında bir ücret alınması sözkonusu olacaktır.^[14]

Bosman Kararı, Avrupa Birliği’ne üye veya Avrupa Ekonomik Alanı içerisinde yer alan ülke takımlarını etkilemiştir. Bu Kararın alındığı 1996 yılından sonra takımlar kadrolarında bulunan futbolculardan Bosman Kararı’na uyanlarının transferlerinden bir ücret alamama durumuna gelmişlerdir. Bunun etkisi özellikle ilk yıl kendisini göstermiştir. Avrupa Birliği kurucu anlaşmalarında spor siyasetine ilişkin olarak Birliğe yetki verilmemiştir. Buna rağmen, Bosman kararı sonrasında, Avrupa Birliği de facto olarak sporu regüle etmeye başlamıştır.^[15]

Jean-Marc Bosman, C-415/93 (1995)). (2) R.F.C. de Liège v Jean-Marc Bosman et al. (3) UEFA v Jean-Marc Bosman.

- [11] Union Royale Belge des Sociétés de Football Association ASBL v. Jean-Marc Bosman, ¶ 25 et seq.
- [12] Union Royale Belge des Sociétés de Football Association ASBL v. Jean-Marc Bosman, ¶ 139 et seq.
- [13] SCHMIDT, Daniel: THE EFFECTS OF THE BOSMAN-CASE ON THE PROFESSIONAL FOOTBALL LEAGUES WITH SPECIAL REGARD TO THE TOP-FIVE LEAGUES, (GRIN Verlag, 2009), s. 15 et seq.
- [14] Union Royale Belge des Sociétés de Football Association ASBL v. Jean-Marc Bosman, ¶ 139 et seq.
- [15] PARRISH, Richard: SPORTS LAW AND POLICY IN THE EUROPEAN UNION, (Manchester University Press, 2003), s. 5.

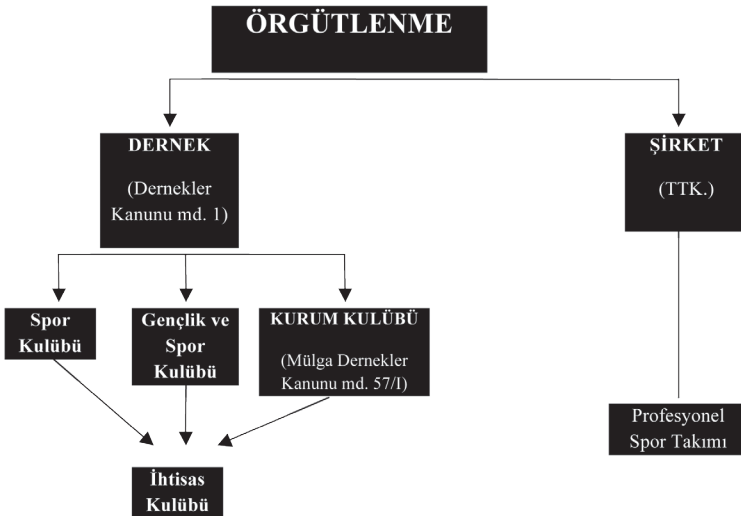
Bosman Kararı ile Avrupa Birliği üyesi veya Avrupa Ekonomik Alanı içerisinde yer alan ülkelerde bulunan takımların futbolcu sınırlamasının büyük ölçüde kalkması nedeniyle rekabet bütün ülkelere yayılmıştır. Maddi gücü yüksek olan takımlar Avrupalı kaliteli futbolcular ile sözleşme yapabilir hale gelmişlerdir. Bu nedenle maddi durumu Avrupa'nın en iyisi olan İngiliz takımlarının kadrolarında çok sayıda yabancı futbolcu yer almaktadır.

Bosman Kararı'ndan sonra futbol kulüpleri, futbolcuların transferini önlemek için futbolculara daha fazla sözleşme ücreti ve maaş ödemeye başlamışlar, böylece ücret ve maaşlar için yapılan harcamalarda artış gözlenmiştir. Takımlar, futbolcular ile daha uzun süreli sözleşmeler yapmaya başlamışlardır. Böylece sözleşme süresi dolmadan yapılacak transferlerden ücret alınması sözkonusu olabilecektir.

TFF'nun mülga Profesyonel Futbol Talimatı'nda yurtdışında maç yapacak futbol kulüplerinin yapacakları transfer işlemleri için, FIFA ve UEFA kuralları ile uyum sağlanması ve bu kulüplerin yabancı kulüplere karşı dezavantajlarını bir ölçüde de olsa bertaraf edilebilmesi amaçlı hükümler yer almaktadır. Güncel Profesyonel Futbol Talimatı uyarınca, FIFA düzenlemeleri uluslararası transferlerde esas alınacaktır (TFF-PFT md. 11/I, 7).

2. SPOR KULÜPLERİNİN YAPILANMALARI

Spor kulüpleri Dernekler Kanunu'na göre dernek şeklinde veya TTK.'na uygun anonim şirket şeklinde kurulabilir. Bir başka deyişle, ülkemizde spor kulüpleri ya dernek ya da anonim şirket şeklinde kurulabilir.

Spor faaliyetlerini yönlendirmek ve boş zamanları değerlendirmek için kurulan dernekler, Gençlik ve Spor Bakanlığının, spor faaliyetlerine katılacak dernekler Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünün kütüklerine kayıt ve tescil edilir. Gençlik ve spor kulüplerinin kayıt ve tesciline ilişkin şekil ve şartlar Gençlik ve spor Bakanlığı ile Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünce hazırlanacak yönetmeliklerle belirlenir (Mülga Dernekler Kanunu md. 57/II).

Tescil edilen bu dernekler, statülerine göre değişik adlar altında sınıflandırılmaktaydılar (GSKY.^[16] md. 5/I; eGSKY.^[17] md. 5/III). spor faaliyeti^[18] amacına yönelik olanlar spor kulübü^[19], boş zamanları değerlendirme amacına yönelik olanlar gençlik kulübü^[20] ve her iki faaliyeti birlikte amaçlayanlara gençlik ve spor kulübü^[21] denmekteydi (mülga Dernekler Kanunu md. 57/III). Kamu kurumu ve kuruluşlarında, yükseköğretim kurumlarında ve özel kuruluşlarda, kendi mensupları tarafından, spor faaliyetlerini yönlendirmek ve boş zamanları değerlendirmek için bu kurum ve kuruluşlar bünyesinde dernekler kurulabilir (Mülga Dernekler Kanunu md. 57/I). Sayılan kurumların bünyelerinde kurularak, kayıt ve tescilini yaptıran derneklere kurum kulübü denilmekteydi (eGSKY. md. 4/I, f). Müesse kulüpleri ise spor faaliyeti dışında bir işletme konusu ile işgal eden ticaret şirketleri tarafından kurulan spor kulüpleridir^[22].

I. SPOR KULÜPLERİNİN DERNEK OLARAK KURULMASI

A. GENEL OLARAK

Spor kulüpleri, Dernekler Kanununa göre teşekkül eder ve tescil ile Beden Terbiyesi ve Spor Teşkilatına dahil olurlar (GSMK. md. 20/I).

- [16] 5253 sayılı Kanun'a dayanılarak çıkarılmış olan (Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcılığından) Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliği; Resmi Gazete Tarihi : 08/07/2005, Resmi Gazete Sayısı : 25869
- [17] 2908 sayılı Kanun'a dayanılarak çıkarılmış olan Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliği ; Bakanlar Kurulu Kararı, S. 85/9562, T. 26.03.1985 ; R.G. 28.07.1985, S. 18825
- [18] Spor faaliyeti, spor yarışmaları ile sportif eğitim çalışmalarınıdır (GSKY. md. 4/I; eGSKY. md. 4/I, k).
- [19] Spor kulübü, spor faaliyetlerinde bulunmak amacıyla kurulan ve Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'ne kayıt ve tescil yaptıran derneklerdir (GSKY. md. 4/I; eGSKY. md. 4/I, h).
- [20] Gençlik kulübü, boş zamanları gençlik faaliyetleri ile değerlendirmeyi amaçlayan ve Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı'na kayıt yaptıran derneklerdir (GSKY. md. 4/I; eGSKY. md. 4/I, ı). Gençlik faaliyetleri, boş zamanları değerlendirme faaliyet türlerinden yarışma, gösteri, sergi, şenlik, müsamere, eğitim çalışmaları ve benzerleri ile kamu yararı, toplum kalkınması ve gençler için hizmet üretimini amaçlayan, onaylı proje ve programlara göre yapılan gençlik hizmetleri çalışmalarınıdır (GSKY. md. 4/I; eGSKY. md. 4/I, j).
- [21] Gençlik ve spor kulüpleri, spor ve gençlik faaliyetlerini amaçlayan Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı ve Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'ne faaliyetleri yönünden ayrı ayrı kayıt ve tescil yaptıran derneklerdir (GSKY. md. 4/I; eGSKY. md. 4/I, i).
- [22] KÜÇÜKGÜNGÜR, s 131, dn. 4

Dernekler, TMK. ve Dernekler Kanunu'nda düzenlenmiştir. Hukukun genel ilkelerine göre bir konuda öncelikle özel hükümler uygulanır (lex specialis derogat lex generalis). Ancak, 4722 sayılı Türk Medeni Kanun'un Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun'un^[23] md. 7/II hükmü gereğince, dernekler hakkında öncelikle Türk Medeni Kanunu hükümleri uygulanacaktır.

Dernekler, TMK.'nda tanımlanmıştır. Bu tanım uyarınca, dernekler, en az yedi gerçek kişinin kazanç paylaşma dışında belirli ve ortak bir amacı gerçekleştirmek üzere, bilgi ve çalışmalarını sürekli olarak birleştirmek suretiyle oluşturdukları, tüzel kişiliğe sahip kişi topluluklarıdır (TMK. md. 56/I).

Türkiye'de spor kulüpleri, 2908 sayılı mülga Dernekler Kanunu'nun "*Gençlik ve Spor Kulüpleri*" başlıklı 57'nci maddesinde genel olarak düzenlenmişti. Maddede, spor kulüplerinin kuruluş ve denetimine ilişkin esasların Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe girecek yönetmelikler ve daha sonra ismi "*Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü*" olarak değiştirilen "*Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü*" nün çıkaracağı yönetmelikler ile belirleneceği hükmü yer almaktaydı.

Mülga Dernekler Kanunu'nun 57'nci maddesinin verdiği yetkiye istinaden Bakanlar Kurulu kararı ile 28.07.1985 tarihinde yürürlüğe giren Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliği, spor kulüplerinin organlarına ve organlarının faaliyetlerine ilişkin esasları belirlemişti. Spor kulüpleri, kuruluş, amaç ve faaliyetlerini düzenleyen tüzüklerinde belirtilen faaliyetlerde bulunmak üzere en az yedi kişi ile kurulabilirler (TMK. md. 56/I). Her bir spor kulübünde genel kurul, yönetim kurulu ve denetleme kurulunun bulunması gerekmektedir (GSKY. md. 6; eGSKY. md. 5, 9).

B. DERNEK ŞEKLİNDE KURULMANIN DEZAVANTAJLARI

Borç ödemede acze düşmüş olma, dernekler için kendiliğinden sona erme sebebidir (TMK. md. 87/I, b. 3). Bunun sonucunda, dernek şeklinde örgütlenmiş spor kulübü borç ödemediği acze düşünce kendiliğinden sona erecektir.

C. KURULUŞ

II. FUTBOL KULÜPLERİNİN ŞİRKET OLARAK KURULMASI

Spor kulüplerinin şirket şeklinde örgütlenebilmeleri profesyonel spor dalları için sözleşme konusu olabilmektedir^[24]. Spor kulüpleri, profesyonel takımlarını^[25], Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kuracakları veya kurulmuş olan

[23] 3.12.2001 tarihli.

[24] KÜÇÜKGÜNGÖR, s. 131

[25] Profesyonel dallar, Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü'nün, Merkez Danışma Kurulunun da görüşünü almak suretiyle yapacağı teklif üzerine, Milli Eğitim Gençlik ve

şirketlere devredebilirler veya profesyonel futbol takımlarını kiraya verebilirler (GSMK. md. 24). Bu hüküm mevcut durumda profesyonel olarak tanımlanan tek spor dalı olan futbol için uygulanabilmekteydi^[26]. Dikkat edileceği üzere sözleşme konusu hükmün sonucu olarak, profesyonel spor kulüpleri herhangi bir ticaret şirketine (kollektif, komandit, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler ile limited ve anonim şirketler) devredilebilecektir.

eTFFKn. md. 27 hükmüne göre ise futbol dalında faaliyet gösteren kulüplerin, futbol şubelerini kanunlarda belirtilen şekil ve esaslarda, kuracakları veya kurulmuş anonim şirketlere devredecekleri hükmü yer almıştı. Bu hükme istinaden Türkiye Futbol Federasyonu tarafından yayımlanan “*Profesyonel Futbol Talimatı*”nın 52’nci maddesinde de kulüplerin futbol takımlarını, Ticaret Kanunu’na göre bir ticari işletme haline getirebilmek için şirket kurabilecekleri veya kurulmuş şirketlere devredebilecekleri veya kiraya verebilecekleri ifade edilmektedir. Böyle bir durumun kulübün klasman derecesini ve hakkını ortadan kaldırmayacağı da madde hükmüne eklenmiştir. Bu maddenin ikinci paragrafında yer alan “*Futbol Federasyonu, profesyonel futbolu istenen ve beklenen şekilde batılı düzeye kavuşturmak amacı ile şirketlerin profesyonel futbol takımı kurmaları halinde, tescil şartlarına göre uygun görülecek lige alınmalarına karar verebilir.*” ifadesi, konulan hükmün gerekçesini ve futbol takımlarının her ne şekilde olursa olsun şirketleşmesi durumunda Futbol Federasyonunun gereken her türlü kolaylığı göstereceğini ortaya koymaktadır.

GSMK. md. 24 hükmünde profesyonel spor kulüplerinin şirketleşmesinde tip serbestisi benimsendiği görülmektedir. Ülkemizde profesyonel tek spor dalı futbolda^[27] ise eTFFKn. md. 27 hükmü uyarınca ancak anonim şirket şeklinde örgütlenmeye gidilebilecekti. Bu hüküm yürürlükten kaldırılmıştır.

Ülkemizde, futbol takımlarının şirketleşmesi konusunda ilk örneğe, Malatyaspor Kulübünün futbol şubesini, kurduğu Malatyaspor A.Ş.’ye devretmesi ile rastlanılmıştır. Malatyaspor A.Ş.’nin Birinci Futbol Ligi’nden düşmesi üzerine şirket tasfiye edilmiştir^[28]. Malatyaspor A.Ş.’den sonra İstanbulspor, Adana Spor, Van Spor, Çanakkale Dardanel Spor, Karşıyaka Spor, Antalya Spor, Siirt Jet-Pa Spor kulüpleri futbol takımını anonim şirketleştiren kulüpler arasına girmişlerdir.

Anonim şirket şeklinde teşkilatlanan kulüpler TTK’nun tacirlere ilişkin hükümlerine tabi olacak ve her tür gelirleri ticari kazanç sayılacaktır. Danıştay

Spor Bakanı tarafından tespit olunur. Profesyonel spor dallarının teşkili, ilgili federasyonları ile bağlantıları, idaresi tüzükle düzenlenir (GSMK. md. 24).

[26] KÜÇÜKGÜNGÖR, s. 132

[27] Ancak bazı spor branşlarında GSMK. md. 24 hükmüne aykırı olarak gizli profesyonellik ortaya çıkmıştır (KÜÇÜKGÜNGÖR, s. 129).

[28] DORUKKAYA, Şakir : FUTBOL KULÜPLERİ VE VERGİ ; Vergi Dünyası ; S. 211 ; s. 20-30 ; s. 21.

haklı olarak, idare mahkemelerinin Türkiye Süper Liginde yer alan ve anonim şirket şeklinde teşkilatlanan kulüplerin TFF nezdinde doğan alacaklarını Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun md. 71 (düzenlenen kısmen haczedilen gelirlere mütedair) kapsamına sokan hükümlerini bozmuştur. Danıştay hukuk gereği yasal bir engel bulunmadıkça, bu kulüplerin alacaklarına ticari kazanç olarak haciz uygulanacağına işaret etmiştir.^[29]

III. SPOR KULÜPLERİNİN MALİ YAPISI

Dernekler Kanunu'nun 1. maddesinde dernekler, kazanç paylaşma dışında, kanunlarca yasaklanmamış belirli bir gayeyi gerçekleştirmek üzere en az yedi kişinin bilgi ve çalışmalarını sürekli olarak birleştirmeleri suretiyle oluşturdukları kurumlar olarak tanımlanmıştır. TMK.'nin gerekçesinde hukuk sistemimizde derneklerin, dar anlamda iktisadî amaç güdemeyecekleri ve üyelerine iktisadî yarar sağlamak yahut kazanç paylaşımını amaçıyla kurulamayacakları yinelenmektedir (TMK. Gerekçesi md. 55).

Dernekler Kanunu'nda yer alan derneklerin kazanç paylaşma esasına göre kurulamayacağı hükmü, derneklerin doğrudan ticari amaçla kurulmasına imkan vermemektedir. Ancak, derneklerin faaliyetleri parasal sonuçlar doğurabilir. Nitekim derneklerin amaçlarını gerçekleştirebilmeleri için, sınırlı da olsa kazanç doğurucu faaliyetlerde bulunabilmelerine izin verilmiştir. Burada önemli olan, derneğin asıl gayesi gelir elde etmek ve kazanç paylaşımını olmamalıdır.

Dernek şeklinde örgütlenmiş spor kulüplerinin gelirleri, TMK. uyarınca şunlardır:

1. 1. Üye ödentileri (TMK. md. 99, Mülga Dernekler Kanunu md. 60/I, b. 1),
2. 2. Dernek faaliyetleri sonucunda elde edilen gelirler^[30] (TMK. md. 99, Mülga Dernekler Kanunu md. 60/I, b. 2),
3. 3. Dernek malvarlığından elde edilen gelirler (TMK. md. 99, Mülga Dernekler Kanunu md. 60/I, b. 3),

[29] Ziyapaşa Vergi Dairesi Müdürlüğü v. Spor Faaliyetleri A.Ş., Danıştay 3. Daire, K.S.: 2477, E.S.: 98, K.T.: 12/10/2004.

[30] Bunlar, derneklerce yapılan yayınlar, tertiplenen piyango, balo, eğlence, temsil, konser, spor yarışması ve konferans gibi faaliyetlerden sağlanan gelirlerdir (Dernekler Kanunu md. 60/I, b. 2).

4. 4. Bağış ve yardımlar^[31] (TMK. md. 99, Mülga Dernekler Kanunu md. 60/I, b. 4 ile b.5) : Bu bağış ve yardımlar özel hukuk kişilerinden olabileceği gibi, kamu kurumlarından da olabilir. GSMK. hükümlerine göre tescil olan kulüplerin amatör faaliyetleri için Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, aynı ve nakdî yardımda bulunabilecektir (GSMK. md. 25).
5. 5. Amacına Ulaşmak İçin Spor Kulübünün İşlettiği Ticari İşletmenin Faliyeti (TTK. md. 16/I; ETTK. md. 18/I): Amacına varmak için ticari bir işletme işleten dernekler tacir sayılırlar (TTK. md. 16/I). Spor kulüpleri, tüzüklerinde yazılı amacın gerçekleştirilmesine yardımcı olmak amacı ile (otel, lokanta, sinema vb. gibi) ticari işletmelere sahip olabilirler. Kulüpler, işletmelerini de tüzel kişilere veya şirketlere kiraya verebilecekleri gibi bir anonim şirkete de devredebileceklerdir (eGSKY. md. 30).

Futbol Kulüplerinin (ister dernek ister şirket) TFF'na bir takım mali yükümlülükleri de bulunmaktadır:

1. Futbol müşterek ve sabit ihtimalli bahis oyunlarından kulüplere verilen isim hakkının %15'i, TFF'na verilir (TFFKn. md. 8/I, a). Eskiden Spor-Toto ve Spor-Loto'dan kulüplere verilen isim haklarının % 18'i, TFF'na verilmekteydi (eTFFKn. md. 22/I).
2. Kulüplerin televizyon, radyo, internet ve her türlü teknik cihaz ve benzeri araçlarla yapılacak müsabaka yayınlarından ve yayın organları ile yapacakları her türlü sözleşmelerden elde ettikleri gelirlerin %10'u, TFF'na verilir (TFFKn. md. 8/I, c). Bu oran, eskiden de %10'du (eTFFKn. md. 22/I, b. d).
3. Resmi ve özel milli müsabakalardan elde edilen gelirlerin kesintilerden sonra kalan net meblağı ile bu müsabakaların televizyon, radyo, internet ve her türlü teknik cihaz ve benzeri araçlarla yayınlarından elde edilecek gelirler, TFF'na verilir (TFFKn. md. 8/I, d; eTFFKn. md. 22/I, b. f).
4. Tescil, vize, aktarma, aidat ve TFF'ye bağlı futbolcular ve kulüplerden elde edilen benzeri gelirler, TFF'na verilir (TFFKn. md. 8/I, e).
5. Diğer taraftan, futbol kulüplerinin şirketlere iştirak edebilmeleri hususunda mevzuatta açık bir hüküm bulunmamaktadır. Kar amacı güden şirketlere derneklerin iştirak edebilmelerinin yasal açıdan uygun olmaya-çağı yorumları yapılabilmektedir. Ancak, spor kulüplerinin, ürünlerinin

[31] Derneklerin dış ülkelerdeki gerçek veya tüzelkişilerden veya diğer kuruluşlardan yardım alması İçişleri Bakanlığının izni ile olur (Dernekler Kanunu md. 60/II). ; Derneklere yapılacak yardımların şartları için bkz. Denekler Kanunu md. 62

satışına ilişkin olarak kurulan şirketlere ortak olmalarına Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nca izin verilmektedir^[32].

4. SPOR KULÜPLERİNİN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

I. FAALİYETİN NİTELİĞİNDEN DOĞAN YÜKÜMLÜKLÜKLERİ

Kanuni bir zorunluluk olarak, spor kulüpleri faaliyet gösterdikleri dallarda antrenör tutmaya mecburdurlar (GSMK. md. 20/III).

5. SPOR KLÜPLERİNİN DENETİMİ

I. KAMU DENETİMİ

Sporcu ve spor kulüpleri ile gençlik derneklerinin tescil, vize, aktarma işlemlerini yapma, spor federasyonlarının kurulması ve spor dallarını belirlemek için gerekli usul ve esasları tayin ve tespit etmek, sporcuların sigortalanması işlemlerini yapmak ve yaptırma ile bu Kanuna göre tescili yapılmış bulunan spor kulüp ve kuruluşları ile spor amacını taşıyan teşekkül, sporcu ve spor elemanlarını denetleme faaliyetleri Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü'nün görevleri arasında sayılmıştır (Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun^[33] md. 2). Bunun sonucunda, Türk sporuna ilişkin karar ve denetim yetkileri, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'da belirtilen esaslar çerçevesinde faaliyetini sürdüren Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün elinde bulunmaktadır. Nitekim spor faaliyetlerine katılmak amacıyla kurulan dernekler, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü tarafından tutulan kütüklere kayıt ve tescil edilirler. Bu spor kulüpleri, bütün faaliyetlerini Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün hazırladığı yönetmelikler çerçevesinde gerçekleştirmek zorundadırlar. Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü, kulüpleri denetler. Gerekirse hesap, defter ve işlemlerine el koyar. GSMK. tarafından Dernekler Kanunu hükümleri saklı tutulmuştur (GSMK. md. 21).

II. BASININ VE KAMUOYUNUN DENETİMİ

Popüler bir spor dalı olarak futbol, büyük bir taraftar kitlesi nedeniyle kamuoyunda ve basında önemli yer tutmaktadır. Kulüplerin içerisindeki muhalefet,

[32] DORUKKAYA, s. 20

[33] KT. 21 Mayıs 1986 ; R.G. T. 28 Mayıs 1986, S. 19120 ; 5.t.Düstur, c.25-s.224

takımından sürekli galibiyet bekleyen taraftarlar ve bunların basındaki yansımaları olan yazarlar ve yorumcular, kulüplerin üzerinde bir baskı grubu oluşturmaktadır. Bu baskı, kulübün faaliyetlerini de etkilemektedir. Kulüp, futbolcular, transferler, yöneticiler hakkında her an basında yeni haberler ortaya çıkmaktadır. Halka açık bir şirket olarak, sözkonusu haberlerin şirketin hisse-leri üzerinde etkisinin olabileceği düşüncesiyle, futbol kulübü üzerine önemli sorumluluklar doğmaktadır. Kulüp hakkında çıkan haberlere ilişkin doğrulama yükümlülüğünü etkin bir şekilde gerçekleştirilmesi ve kulübü kamuoyundan ve basından gelen baskıların şirket faaliyetlerini etkilememesi için gerekli yapının oluşturulması önem kazanmaktadır.

III. TÜRKİYE FUTBOL FEDERASYONU

Dernekler federasyon ve konfederasyon^[34] şeklinde üst kuruluşlar kurabilirler. Federasyonlar, kuruluş amaçları aynı olan en az beş derneğin, amaçlarını gerçekleştirmek üzere üye sıfatıyla bir araya gelmeleri suretiyle kurulan derneklerdir (TMK. md. 96/I, mülga Dernekler Kanunu md. 34 vd.). Spor federasyonlarının kurulması ve spor dallarını belirlemek için gerekli usul ve esasları tayin ve tespit etme, Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü'nün görevleri arasındadır^[35] (GSMK. md. 2/I, b. e). Spor federasyonlarının adedini belirlenmesi Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürünün teklifi üzerine Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı tarafından tespit olunur (GSMK. md. 18/I). Futbol branşında üst kuruluşun Türkiye Futbol Federasyonu olduğu GSMK. md. 18/II hükmüyle belirtilmiştir. Türkiye Futbol Federasyonu ise tüzük şeklinde bir işlem ile değil, kanun vasıtasıyla^[36] (ETFFK.^[37]) kurulmuştur.

Futbol ile ilgili televizyon, radyo, basılı eser yayınları ile her türlü reklam konusunda ticarî ve malî hakları düzenlemek ve denetleme yetkisi, Türkiye Futbol Federasyonu Yönetim Kurulu'na verilmiş bir yetkiydi (eTFFKn. md. 10/I, j). Bu yetkinin bahsedilen organda olduğu aynı Kanunun 4563 sayılı Kanunla^[38] değişik 27. maddesinde yinelenmekteydi. Yeni kanun ile kulüplerin her türlü teknik cihaz ve benzeri araçlarla yapılacak müsabaka yayınlarından ve yayın organları ile yapacakları her türlü sözleşmelerden elde ettikleri gelirlerin %10'u TFF'na bırakılmaktadır (TFFKn. md. 8/I/c).

[34] Konfederasyon için bkz. TMK. md. 97 ; Mülga Dernekler Kanunu md. 34 vd.

[35] Merkez Danışma Kurulu, federasyonların kurulması ve meşgul olacakları spor dalları hakkında görüş bildirir (GSMK. md. 10/I, b. d ve md. 18/I).

[36] 3813 sayılı eTFFKn. md. 32 hükmü ile "3461 sayılı Türkiye Futbol Federasyonunun Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun" yürürlükten kaldırılmıştır.

[37] 3813 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ; KT. 17 Haziran 1992 ; R.G. T. 3 Temmuz 1992, S. 21273 ; 5.t.Düştur, C.31

[38] 14. 04. 2000

Futbol kulüpleri ile diğer spor kulüplerinin futbol şubeleri, TFF'na bağlıdır (TFFKn. md. 3/I; eTFFKn. md. 26/I). TFF, futbol kulüplerini TFF Yönetim Kurulu'nca tespit edilecek esaslar çerçevesinde lisanslar (TFFKn. md. 12; eTFFKn. md. 26/II). Türkiye Futbol Federasyonu 3461 sayılı Türkiye Futbol Federasyonunun Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ile genel idare dışında özel hukuk tüzel kişiliğine dönüşmüştür. Bu yasa sonucunda kulüpler arasında çıkan uyuşmazlıkların, tahkim kurulunca incelenebilmesinin önü açılmıştır.^[39]

İKİNCİ BÖLÜM

HALKA AÇILMA

1. HALKA AÇILMANIN AVANTAJLARI

I. GENEL OLARAK

Şüphesiz ki halka açılmanın futbol kulüpleri ile futbol dışındaki şirketlere sağlayacağı yararlar arasında bir fark bulunmamaktadır. Genel olarak herhangi bir şirketin halka açılmak suretiyle kazandığı avantajlar, şirketleşerek halka açılan futbol kulüpleri için de geçerlidir.

Burada önemli olan husus, şirketin halka açılmasıyla kazanacağı avantajlar ile halka açılma sonrasında katlanacağı maliyetlerin karşılaştırılması, bu karşılaştırma sonrasında halka açılmanın şirkete getireceği ek yüklerle katlanmaya değerli değmeyeceğine karar verilmesidir. İşte bu noktada halka açılma, şirketlerin içinde buldukları sektörler, şirketlerin yapıları vb. hususlar da gözönüne alındığında her şirket için farklı sonuçlar ortaya çıkaracaktır. Örneğin, halka açılma sonrasında mutlak bir şeffaflık yükümlülüğü altına girmesi beklenen bir şirketin, bütün kararları ve hesapları gizli olan aynı sektördeki başka bir şirkete karşı bu noktada rekabet gücü zayıflayacaktır.

II. AVANTAJLAR

A. ŞİRKETE FON SAĞLANMASI

Sermaye artırımı yoluyla yapılan bir halka açılmada şirket, hisselerini piyasaya arz etmek suretiyle yatırımcıları ortak olmaya çağırılmaktadır. Bu sırada

[39] Danıştay 10. Daire, K.S.: 547, E.S.: 2924, K.T.: 20/02/1991

şirket, hisselerini primli olarak satabilecek, böylece nominal olarak daha küçük bir ortaklık payına karşılık daha fazla fon temin edebilecektir. Ayrıca halka açık bir şirket, geniş tabana yayılmış ortaklık yapısı ile piyasa koşullarına da bağlı olarak daha sonra yapacağı sermaye artırımlarında kolaylıkla fon sağlayabilecektir. Türkiye’de kulüp şirketlerinin çoğu kulüplerden sadece gelirlerin kulüp şirketine aktararak gelir aktarımı modeli ile halka açılmışlardır. Bu model sonucu olarak kulüp şirketleri halka açılma yolu ile elde ettikleri kaynağın üç katını kulüp dışına aktarmışlardır. Bu yanlış modelden dönmenin faturası ise halka açılma ile elde edilen kaynağın ve dağıtılan temettülerin toplamından fazladır.^[40] Dolayısı ile gelir aktarımı modeli ile halka açılan kulüp şirketlerinin halka arzdan elde ettikleri fayda çok kısıtlı kalmıştır.

B. ŞİRKET HİSSELERİNİN PAZAR DEĞERİNİN TESPİTİ

Hisse senetleri Borsada işlem gören bir şirketin değeri, organize bir piyasada oluşan arz ve talebe göre serbestçe belirlenmekte, böylece şirketin piyasadaki değeri ortaya çıkmaktadır. Hisse senetlerinin değerinin serbest piyasada oluşan arz ve talebe göre belirlenmesi, şirket ortaklarının ellerinde bulunan hisse senetlerini ortaya çıkan fiyattan rahatlıkla satabilmelerine veya daha fazla hisse alabilmelerine olanak tanımaktadır. Ayrıca hisse senetlerinin Borsada oluşan fiyatı, şirketin değeri hakkında da önemli bir gösterge olmakta, bu değer de Şirket’in başka bir şirketle birleşmesi veya devralınması, şirketin güvenilirliği gibi konularda taraflara ön fikir verebilmektedir^[41]. Kulüp şirketlerinin halka açılması ile Türkiye’de kulüp şirketleri hisselerinin değerine yönelik bilimsel çalışmalar yoğunlaşmıştır.^[42]

C. KURUMSALLAŞMA VE PROFESYONELLEŞME

Halka açılarak hisse senetleri Borsada işlem gören bir şirket, bir takım yükümlülükler altına girmektedir. Belirli muhasebe ilkelerine uymak, mali tablolarını bağımsız denetimden geçirmek ve ilan etmek, grup içi ve dışı diğer şirketler ile olan ilişkilerini protokollere bağlamak, şirketin faaliyetlerinde, yönetiminde, ortaklık yapısında meydana gelen değişikliklerin kamuya yeterli,

[40] AKŞAR, Tuğrul: YANLIŞ HALKA ARZIN FATURASI 400 MİLYON DOLAR, Dünya Gazetesi, Eko-Spor Köşesi, 02.05.2011 < http://www.dunya.com/yanli%C4%B1%C5%9F-halka-arz%C4%B1n-faturas%C4%B1-400-milyon-dolar-tu%C4%9Fulak%C5%9Far_109_120881_yazar.html>.

[41] AKBULAK, Sevinç : ŞİRKETLERİN HALKA AÇILMASI; (Yayınlanmamış SPK Yeterlik Etüdü), Ankara 1991 , s. 10-16

[42] Örneğin, bkz. DEVECİOĞLU, Sebahattin: HALKA ARZ EDİLEN SPOR KULÜPLERİNİN SPORTİF BAŞARILARI İLE PİYASA DEĞERLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ, SPORMETRE–Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 2004, II (1) 11-18.

zamanında ve tam olarak duyurulmasını sağlamak gibi halka açık şirketlerin uyması gereken yükümlülüklerin yerine getirilebilmesi için şirketin kurumsallaşmayı tamamlaması ve profesyonel kişilerin iş başına geçmesi gerekmektedir. Bu durum şirketin aile ve patron şirketinden uzaklaşmasını, modern işletmecilik anlayışına ulaşmasını sağlamaktadır.

Halka açık şirketlerin bu sayede kurumsallaşması, futbol kulüpleri için daha fazla önem taşımaktadır. Zira, ülkemizde halen pek çok futbol kulübü dernek olarak faaliyet göstermektedir. Kulübün yönetimine gelen kişiler ise sadece bu iş için uğraşmamakta, kulübün yönetimini kendi işinin yanında yürütmeye çalışmaktadırlar. Kulüp yönetimi bir çeşit kamu hizmeti olarak görülmektedir. Kaldı ki ülkemizdeki kulüplerin pek çoğunun yönetimi ya belediyeler ve il özel idareleri tarafından gerçekleştirilmekte, ya da yöreden bir iş adamı tarafından hatıra binaen yapılmaktadır. Dolayısıyla bu kulüpler, halka kapalı bir aile şirketinde bulunan çok basit bir organizasyon yapısına bile sahip değillerdir.

Futbol kulüplerinin halka açılmaları ile muhasebe defter ve kayıtlarının da daha dikkatli olarak tutulması gerekecektir. Zira halka açılma ile şirketin muhasebe kayıtlarının bağımsız denetimden geçmesi gerekecek, ayrıca Maliye Bakanlığı'nın yanı sıra SPK ve Borsa Başkanlığı da bu kayıtları denetleyebilecektir. Bu durum şirketin mali durumu hakkında daha gerçekçi bilgiler sağlayacaktır. Böylece, şirketleşmeyen kulübün gerçek mali durumuna ilişkin belirsizlikten uzak bir yapı oluşacaktır. Ancak, aşağıda detaylı incelenen ilgili taraflara fon kullanılmasına ilişkin mevzuat ve buna binaen SPK tarafından kesilen idari cezalar, halen kurumsallaşamadığını göstermektedir.

D. TANINMA

Hisse senetleri Borsada işlem gören şirketler gerek yatırımcılar tarafından gerekse kamuoyu tarafından daha yakından izlenmektedir. Böylece bir ölçüde şirketin reklamı yapılmaktadır. Ayrıca şirket hisse senetlerinin Borsada işlem görmesi şirketin kurumsallaştığını, belli bir organizasyon yapısına sahip olduğunu göstermesi nedeniyle şirkete ayrıca bir reputasyon sağlamaktadır^[43].

Hisse senetleri Borsada işlem gören bir şirketin, gerek kamuoyunca daha çok tanınması, gerek özsermayesinin güçlenmesi ve sermayesini daha kolay artırabilmesi nedenleriyle borçlanma kapasitesi yani kredibilitesi artmaktadır. Böylece bankalardan daha uygun şartlarla kredi alabilmekte, yurtdışı piyasalara daha kolay ulaşarak menkul kıymet ve hisse senedi ihraç edebilmektedir^[44].

[43] DORUKKAYA, s. 28

[44] AKBULAK, s. 10-16

2. HALKA AÇILMANIN DEZAVANTAJLARI

I. GENEL OLARAK

Halka açılmanın bir takım dezavantajları da bulunmaktadır. Bu dezavantajlar; şeffaflaşma, kamu denetimine daha fazla tabi olma, ve kurumsal yönetim kurallarını uygulamaktır.

Futbol kulüplerinin şirketleşerek halka açılması durumunda, Sermaye Piyasası Mevzuatına tabi olacaktır. Bu durum şirketin ve dolayısıyla kulübün şeffaf olmasını gerektirecektir. Kulüplerin, her türlü sözleşmelerinin kamuya zamanında ve tam olarak duyurulması, hesapların düzgün tutularak kamuya açıklanması gibi yükümlülükler doğacaktır.

Futbol sektöründe yer alan diğer futbol kulüpleri Dernekler Kanunu'na ve ilgili spor mevzuatına tabi olacaktır. Bunun sonucunda bahsedilen kulüplerin hesap ve kayıtları Dernekler Kanunu hükümlerine tabidir. Halka açılan spor kulüpleri ise sermaye piyasası mevzuatına tabidir. Bu durum, özellikle transfer görüşmeleri sırasında halka açık futbol kulüplerinin aleyhine rekabet eşitsizliği doğuracağı düşünülebilir. Ancak, futbolcu sözleşmelerinin TFF'ne zaten ibraz edilmesi sonucu olarak böyle bir eşitsizliğin doğmayacağını düşünüyoruz.

3. HALKA ARZLARDA FUTBOL SEKTÖRÜNÜN ARZETTİĞİ ÖZELLİKLER

I. GENEL OLARAK

Futbol kulübü şirketlerinin halka açılmasına ilişkin olarak hiç bir ülkede farklı hükümler ihdas edilmemiştir. Zira halka açılmaya ilişkin olarak mevzuatta yer alan hükümler oldukça genel hükümlerdir. Özellikle kayda alma esasının geçerli olduğu bir sistemde şirketlerin kendilerini kamuya doğru ve tam olarak tanıtması, yatırımcıların kötü niyetli olarak kullanılmasına izin verilmemesi, bunun sonucunda yatırım kararının yatırımcılara bırakılması sözkonusudur. Futbol kulübü şirketleri, halka açıldıktan sonra, yine diğer bütün şirketler gibi, halka açılmanın sonucu olarak uyulması gereken, kamuyu yeterli, tam ve zamanında aydınlatmak, muhasebe ve raporlama ilke ve kurallarına uymak, yatırımcının korunması esasına dikkat etmek gibi sermaye piyasasının zorunlu kurallarına riayet etmek zorundadırlar.

Spor kulüplerinin şirketleşmek suretiyle halka açılması konusunda asıl olan, spor kulüplerinin amaçlarından yola çıkarak bu tür kulüplerin şirketleşmesinin nasıl olacağına karar vermektir. Bu karar alındıktan sonra şirketler

Borsa kotasyonu için gerekli objektif kuralları taşıması halinde, hisse senetleri Borsada işlem görebilecektir.

Bu noktada futbol kulüplerinin yapısı ve faaliyet gösterdiği sektörün özellikleri gözönüne alındığında karşımıza çıkan bir takım hususlara değinmekte de fayda görülmektedir.

II. ÖZELLİKLER

A. FUTBOLCU DEĞERLEMESİ

a. FUTBOLCU'NUN SAĞLIK DURUMU

TFF, Profesyonel Futbolcu Talimatı vasıtasıyla özel hukuk hükümlerini de ihlal etmektedir. Sözleşme serbestisi ilekesinin mantıki sonucu olarak sözleşmeler koşullu olarak yapılabilir. Borçlar Kanunu uyarınca “[b]ir sözleşmenin hüküm ifade etmesi, gerçekleşip gerçekleşmeyeceği bilinmeyen bir olguya bırakılmışsa, sözleşme geciktirici koşula bağlanmış olur. Aksi kararlaştırılmamışsa, geciktirici koşula bağlı sözleşme, ancak koşulun gerçekleştiği andan başlayarak hüküm ifade eder” (BK md. 170/I, II).

Sporcuların yarışmalara katılabilmeleri için lisans almaları şarttır. Spor yapmaya ve müsabakalara katılmaya elverişliliği sağlık raporu ile tevsik edilmeyenlere lisans verilmez (GSMK. md. 22/I). Gerçek şahıslar, bir kulüp adına veya ferdî olarak lisans alabilir (GSMK. md. 22/II). Profesyonel Futbolcu Talimatı uyarınca, kulüp, “*profesyonel futbolcu sözleşmesinin geçerliliğini sağlık muayenesinin olumlu sonuçlanması veya çalışma izni alınmış olması koşuluna bağlayamaz*” (TFF-PFT md. 19/I). Talimatta kulübe sağlanmayan bu imkan futbolcu tarafa tanınmıştır. Futbolcu isterse profesyonel futbolcu sözleşmesinin geçerliliğini sağlık muayenesinin olumlu sonuçlanması veya çalışma izni alınmış olması koşuluna bağlayabilir.

Hukukun genel ilkelerine ve kanunlara aykırı olan talimat değerlendirmesi TFF tarafından yapılmaktadır. Profesyonel Futbolcu Talimatı uyarınca, “[p]rofesyonel futbolcu sözleşmesinden doğan her türlü uyumsuzluk ile kulüplerin futbolcularına verdikleri para cezalarından doğan uyumsuzluklar, Uyumsuzluk Çözüm Kurulu tarafından incelenir ve karara bağlanır. Bu kararlara karşı Tahkim Kurulu'na başvurulabilir” (TFF-PFT md. 22).

III. SİGORTA YÜKÜMLÜLÜKLERİ

Mevzuat, kulüplerin en değerli malvarlığı olan profesyonel futbolcuların Federasyon tarafından belirlenmiş sigorta şirketlerine sigortalanmasını

öngörmektedir^[45]. Millî takımlara seçilen sporcular ile bu takımların teknik kadrolarında yer alanlar, müsabaka öncesi yapılan kamp çalışmalarının başlangıcından, müsabaka sonrası ikametgâhına ulaşıncaya kadar, Millî Takım listesinde yer alan diğer görevliler ise müsabakaya gidiş tarihlerinden, ikametgâhlarına varış tarihine kadar geçen süre içerisinde her türlü kaza, hastalık ve sakatlanmalara karşı özel sigorta sistemine göre Genel Müdürlükçe sigortalanırlar (3703 sayılı Kanunla^[46] değişik GSMK. md. 23/I). Sigortalanma esas ve usulleri yönetmelikle düzenlenir (3703 sayılı Kanunla^[47] değişik GSMK. md. 23/II).

Profesyonel Futbolcu Talimatı uyarınca, “[k]ulüpler, profesyonel futbolcularını yurt içinde ve dışında yapacakları maçlarda, antrenmanlarda, antrenmanlara gidiş ve gelişlerde, taşıt vasıtalarında meydana gelmesi muhtemel kazalar ve sakatlıklar için kısmi ve daimi malûliyet ve ölüm hallerine karşı TFF tarafından belirlenmiş özel sigorta şirketlerine sigorta ettirmek ve gerçekleşen rizikoyu beş günlük süre içerisinde özel sigorta şirketine bildirmek, ... zorundadırlar.” (TFF-PFT md. 24/IV, f).

SPK da 9/181 sayılı kararında (2002) “[a]ktifinde futbolcu sözleşmesi veya bonservisi bulunan şirketler için, futbolcuların bonservis veya sözleşme bedellerinden aşağı olmamak üzere sigorta ettirilmesi” zorunluluğunu öngörmektedir.^[48] 2008 yılında, “aktifinde futbolcu sözleşmesi veya bonservisi bulunan şirketlerin, futbolcuların sigortalanması konusunda izlediği politikayı izahname, sirkülerler ve mali tablo dipnotları ile kamuya açıklamaları zorunlu” tutulmuştur.^[49]

B. DİĞER BRANŞLAR İLE İLİŞKİLER

Türkiye’deki spor kulüpleri genel olarak çeşitli spor dallarında faaliyet gösteren takımlara sahiptir. Ancak yürürlükteki yasalar, kulüplerin sadece futbol takımlarını, Ticaret Kanununa göre bir ticari işletme haline getirebilmek için şirket kurabileceklerine veya kurulmuş şirketlere devredebileceklerine veya profesyonel futbol takımlarını kiraya verebileceklerine izin vermektedir.

[45] Gerçekten, “[k]ulüpler, profesyonel futbolcularını yurt içinde ve dışında yapacakları maçlarda, antrenmanlarda, antrenmanlara gidiş ve gelişlerde, taşıt vasıtalarında meydana gelmesi muhtemel kazalar ve sakatlıklar için kısmi ve daimi malûliyet ve ölüm hallerine karşı TFF tarafından belirlenmiş özel sigorta şirketlerine sigorta ettirmek ve gerçekleşen rizikoyu beş günlük süre içerisinde özel sigorta şirketine bildirmek, zorundadırlar” (TFF-PFT md. 24/I, f). Mülga Profesyonel Futbol Talimatı’nda da futbolcuların sigortalanmasına dair esaslar da yer almıştır. Buna göre Emekli Sandığı veya Bağ-Kur’a bağlı olan futbolcular dışındaki futbolcuların, kulüpleri tarafından Sosyal Sigortalar Kurumu’na kaydedilmesi zorunludur. Kulüpler ayrıca, maçlarda, antrenmanlarda ve taşıt vasıtalarında meydana gelen kazalar için kısmi veya daimi malûliyet ve ölüm hallerine karşı futbolcularını özel sigorta şirketlerine sigorta ettirmek zorundadır.

[46] 14.3.1991 tarihli

[47] 14.3.1991 tarihli

[48] 181 sayılı SPK Kararı (Toplantı Tarihi : 07.02.2002, Toplantı No : 9, Gündem no : 50.

[49] 9/412 sayılı SPK Kurul Kararı md. 4 (K.T. 28.03.2008).

Şirketleşerek halka açılan bir futbol kulübünün bağlı bulunduğu spor kulübünün diğer takımları ile futbol kulübü arasındaki ilişkiler, Sermaye Piyasası Kanunu açısından önem taşımaktadır. Zira ülkemizde gelir getirebilme kapasitesine sahip olan tek spor dalı futboldur. Futbol takımının, spor kulübünün tesisleri, gayrimenkulleri ve diğer aktifleri ile birlikte şirketleşmesi durumunda spor kulübünde gelir getirici önemli bir unsur kalmayacaktır. Bu nedenle futbol takımından destek beklenebilecek ve futbol takımı şirketinden fon aktarımı olabilecektir. İlişkilerin net olarak ortaya konmaması durumunda bu husus örtülü kazanç aktarımına yol açabilecektir.

Bu soruna bir çözüm olarak spor kulübünün şirkete ortak olması ve elde edeceği kar payını diğer spor dallarına aktarması gösterilebilir. Ancak, şirketin dönem kazancının yeterli olmaması durumunda kar dağıtımı da sözkonusu olmayabilecektir.

C. FUTBOL DIŞI FAALİYETLER

Trabzonspor Kulübü iki tane Hidro Elektrik Santral ('HES') ihalesi kazanmıştır. Piyasa uzmanları Trabzonspor Kulübü'nün HES finansmanını nasıl gerçekleştireceğinin belirsiz olduğuna işaret etmektedirler.^[50] Türkiye'de futbol şirketlerinin halka açılması kulübe gelir getirme bakımından genel olarak başarısız olduğu için kulüpler başka kaynaklardan gelir arayışına girmişlerdir.

D. FUTBOL KULÜPLERİNİN GELİRLERİNİN İSTİKRARSIZ OLMASI

Türkiye'de futbol kulüplerinin gelirleri dernek olarak üyelere alınan aidatların dışında, televizyon yayın hakkı satış geliri, seyirci hasılatı, sponsorluk geliri, ürünleştirme geliri ve transfer gelirlerinden oluşmaktadır. Bu gelirler arasında özellikle son yıllarda yayın hakkı satış geliri en önemli yeri tutmaktadır. Yurtdışı uygulamalarına baktığımızda bilet satış gelirleri, yayın hakkı gelirleri ve ürünleştirme ve reklam gelirleri arasında dengeli bir yapıya rastlanmaktadır. Ancak ülkemizde futbol kulüplerinin seyirci sayısının stadyum kapasitesinin oldukça altında kalması nedeniyle en önemli ve istikrar göstergesi sayılabilecek seyirci hasılatı çok düşük seviyelerde kalmakta, istenen düzeye ulaşamamaktadır.

Fenerbahçe Sportif Hizmetler Sanayi ve Ticaret A.Ş., Trabzonspor Sportif Yatırım ve Ticaret A.Ş. ile Galatasaray Sportif Sınai ve Ticari Yatırımlar A.Ş. birbirlerine benzer bir halka açılma modelini benimsemişlerdir. Bu şirketler gider sayılabilecek kalemlerin çoğunu kulüp/dernek üzerinde bırakmışlardır. Buna karşın, Beşiktaş Sportif A.Ş., futbol takımını bütün aktif ve pasifleri ile beraber Beşiktaş Jimnastik Kulübü'nden devralmıştır. Öğretide yaygın kanaat "[g]

[50] Gedik Yatırım Yatırımcı Bülteni, <www.gedik.com> (24.11.2009).

iderlerin ağırlıklı olarak kulüplerde bırakılması, zamanla halka arzdan elde edilen gelirlerin üzerinde fonun kulüp dışına çıkmasıyla sonuçlanacağı” şeklindedir.^[51]

4. HALKA AÇILMA AŞAMALARI

A. DERNEK ŞEKLİNDE KURULUŞ

Anayasamızda dernek kurma özgürlüğü kişinin hakları ve ödevleri başlıklı bölümde temel haklar arasında sayılmış, böylece anayasal güvence altına alınmıştır. Gerçekten, herkes, önceden izin almaksızın dernek kurma ve bunlara üye olma ya da üyelikten çıkma hürriyetine sahiptir (4709 sayılı Kanun’un^[52] 12. maddesi ile değişik 2709 sayılı T.C. 1982 Anayasası md. 33/I). TMK. md. 57/I, Anayasa hükmünü tekrar etmektedir (TMK. Gereçesi md. 57).

Dernek şeklinde bir spor kubü kurabilmek için en az 7 kişi bir araya gelmelidir (TMK. md. 56/I). Daha sonra, bir dernek tüzüğü hazırlanması gerekmektedir. Zira her derneğin bir tüzüğü’nün bulunması gerekir (TMK. md. 58/I).

TMK. md. 57/I hükmünde, demeklerin tüzel kişilik kazanma anı, kuruluş bildirim, demek tüzüğü ve gerekli belgelerin yerleşim yerindeki en büyük mülkî amire verildiği an olarak öngörülmektedir. Bu itibardır ki, demeklerin tüzel kişilik kazanmasında “*normatif bildirim sistemi*” benimsenmiş olmaktadır. Bunun sonucunda, eMK.’nin kabul etmiş olduğu “*serbest kuruluş sistemi*” değiştirilmiş olmaktadır (TMK. Gereçesi md. 59).

B. NEV’İ DEĞİŞTİRME (CONVERSION)

Halka açılabilme için dernek şeklinde örgütlenmiş olan spor kulüplerinin şirkete dönüşmesi gerekmektedir. Bunun için dernekler ve şirketler mevzuatı uyarınca toplantıların yapılması ve gerekli değişikliklerin yapılması gerekmektedir.

Nev’i değiştirme için gereken toplantıda hazır bulunan ve kanuna veya tüzüğe aykırı olarak alınan genel kurul kararlarına katılmayan her üye, karar tarihinden başlayarak bir ay içinde; toplantıda hazır bulunmayan her üye kararı öğrenmesinden başlayarak bir ay içinde ve her halde karar tarihinden başlayarak üç ay içinde mahkemeye başvurmak suretiyle kararın iptalini isteyebilir (TMK. md. 83/I). Bununla birlikte, genel kurul kararlarının yok veya mutlak butlanla hükümsüz sayıldığı durumlar saklıdır (TMK. md. 83/III).

C. ŞİRKET ŞEKLİNDE KURULUŞ

[51] AKYÜZ, s. 12, 39.

[52] 03. 10. 2001

Spor kulüpleri, şirket şeklinde de örgütlenebilirler. Bunların kurulmaları her şirket türünün gerektirdiği kurallara tabidir. Yeni TTK uyarınca tek ortağı olan anonim şirketler kurulabileceği için (TTK md. 338), tek bir kişi profesyonel futbol kulübünü anonim şirket şeklinde sahip olabilecektir. Kurumlar Vergisi Kanunu da sadece idman ve spor faaliyetlerinde bulunan anonim şirketler kurulabileceğini kabul ederek bunları kurumlar vergisinden muaf tutmuştur (KVK md. 4/I, j).

Halka açılacak şirketler için iki yıl boyunca kâr etme şartı bulunmaktadır. Futbol kulüplerinin yavru şirketleri, bu iki yıl süresince kulüp lisanslı ürün satmakta, halka açılma sonrasında vergi avantajlarından yararlanmak için şirket konusunu futbol takımı idaresi işletimine çevirmektedirler.^[53]

D. HALKA AÇILMA

Halka açılacak şirket ; talep toplama, talep toplanmaksızın satış veya borsada satış metodlarından birisini tercih eder.^[54] Beşiktaş Sportif A.Ş. bakiyeyi yüklenim tarzında, Galatasaray Sportif Sınai ve Ticari Yatırımlar A.Ş. ise sabit fiyatla talep toplama yöntemiyle halka açılmışlardır.^[55]

[53] KUŞİN, Abdülkadir : SPORTİF A.Ş. HALKA AÇILMA SİRKÜLERİNDEKİ GERÇEKLER, YAKLAŞIM, Sayı: 112, 214-222, (2002).

[54] BOZTAŞ, Hakan: ÜLKEMİZDE FUTBOL KULÜPLERİNİN ŞİRKETLEŞMESİ VE HALKA ARZINA GENEL BİR BAKIŞ, Yaklaşım / Eylül 2008 / Sayı: 189 ; Sermaye Piyasası Araçlarının Halka Arzında Satış Yöntemlerine İlişkin Esaslar Tebliği (Seri: VIII, No: 22).

[55] SEVİM, Şerafettin & GÜVEN, Ömer Zafer: SPOR KULÜPLERİNİN HALKA AÇILMASI VE HİSSE SENETLERİNİN DEĞERİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN ANALİZİ: BEŞİKTAŞ VE GALATASARAY ÖRNEĞİ, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Y.4, S.7, s.113-128, 2002.

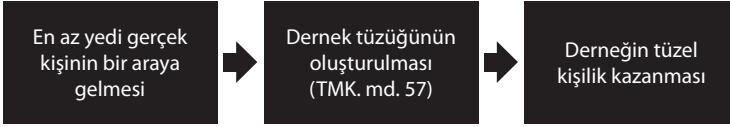
SPOR KULÜBÜNÜN HALKA ARZ AŞAMALARI

AÇIKLAMA

Tüzükte Dernekler Kanunu md. 4 hükmünde belirtilen kayıtlar yer alır.
 TMK. md. 59, Dernekler Kanunu md. 9, eGSKY. md. 7
 Spor kulüpleri, Dernekler Kanununa göre teşekkül eder ve tescil ile Beden Terbiyesi ve Spor Teşkilatına dahil olurlar (GSMK. md. 20/I).

AŞAMALAR

I. DERNEK OLARAK KURULMA

II. SPOR KULÜBÜNE DÖNÜŞÜM

Tescil

III. PROFESYONELLİK

TFF Lisanslama

IV. PROFESYONEL TAKIMIN ŞİRKETE DEVRİ/KİRALANMASI

V. HALKA AÇILMA

SPK KOTASYONU

HALKA ARZ

VI. BORSADA İŞLEM GÖRME

İLK KOTASYON

II. HALKA AÇILMA

Halka açılmak isteyen futbol kulübü, sermaye piyasası mevzuatınca öngörülen genel şartları yerine getirecektir. Halka açılan futbol kulüpleri özel durumların açıklanması ile ilgili mevzuata da tabi olacaklardır.

SPK 2002 yılında futbol kulüplerinin halka açılması için ilave kriterler belirlemiş ve bu ilkeleri 9/181 sayılı SPK Kurul Kararı ile uygulamaya sokmuştur.^[56] SPK bu ilkeleri 2008 yılında almış olduğu 9/412 sayılı SPK Kurul Kararı ile güncellemiştir.^[57] SPK'nun ilgili kurul kararları sonucunda şartlar şunlardır:

A. KAMUYA AÇIKLANACAK HUSUSLAR

a. VERGİ HUKUKUNA İLİŞKİN KONUMUN BELİRTİLMESİ

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ile özerk spor federasyonlarına tescil edilmiş spor kulüplerinin idman ve spor faaliyetlerinde bulunan iktisadî işletmeleri ile sadece idman ve spor faaliyetlerinde bulunan anonim şirketler, kurumlar vergisinden muaf tutulmuştur^[58] (Kurumlar Vergisi Kanunu md. 4/I, j^[59]). Bu vergi muafiyetinden yararlanma ve muafiyetlerinin kaybedilmesine ilişkin şartlar, usul ve esaslar Maliye ve Gümrük Bakanlığınca belirlenir (Kurumlar Vergisi Kanunu md. 4/II).

SPK 2002 yılında almış olduğu kurul kararında futbol şirketlerinin vergilendirilmesini meselesini ayrıntıları ile açıklıyordu.^[60] SPK'nun 2008 yılında getirmiş olduğu zorunluluk uyarınca faaliyet konusu sportif faaliyetler veya söz konusu faaliyetlerden elde edilen gelirlerin yönetilmesi olan halka açık

[56] 2002/6 sayılı SPK Haftalık Bülteni'nde yayımlanmıştır.

[57] SPK'nun 28.03.2008 tarih ve 9/412 sayılı kararı.

[58] Vergilendirme için bkz. ÇİLKOPARAN, Yusuf : FUTBOLCULARIN VERGİLENDİRİLMESİ VE MİLLİ TAKIMDA OYNAYAN VEYA TRANSFER OLAN FUTBOLCULARIN GELİR VERGİSİ KARŞISINDAKİ DURUMU ; Vergi Dünyası ; S. 216 ; s. 123-128 ile DORUKKAYA, Ş/ KIRATLI A./EBİÇLİOĞLU, F. K. : TÜRKİYE'DE FUTBOL KULÜPLERİNİN ŞİRKETLEŞMESİ, HALKA AÇILMASI, FİNANSMANI VE VERGİLEME ; Dünya Yayınları, İstanbul 1998

[59] Eskiden, Beden Terbiyesi Teşkilatına dahil dernekler veya kurum kulüpleri (kamu idare ve müesseselerine ait idman ve spor müesseseleri) ile sadece idman ve spor faaliyetlerinde bulunan anonim şirketler, kurumlar vergisinden muaf tutulmuştu (3239 sayılı Kanunla (4.12.1985) değişik Kurumlar Vergisi Kanunu md. 7/I, b. 8)

[60] SPK'nun açıklamaları şu şekildeydi: Sayılan faaliyetlerin dışında herhangi bir (markalı ürün satışı dahil) faaliyetin bulunması halinde şirket Kurumlar Vergisi mükellefi olacaktır. Bu husus, şirketlerin izahname ve sirkülerlerinde açıklanacak ve Maliye Bakanlığı'na bildirilecektir. Söz konusu muafiyetten yararlanmak için futbol takımının kulüp tarafından anonim şirkete kiralanması veya devredilmesi (sürelili veya süresiz, bedelli veya bedelsiz) gerekmektedir. Yukarıda belirtilen haklar devir veya satın alma yolu ile anonim şirkete geçebilir veya uzun vadeli sözleşmelerle şirkete kiralanabilir (181 sayılı SPK Kararı (Toplantı Tarihi : 07.02.2002, Toplantı No : 9, Gündem no : 50).).

veya açılacak şirketler, “faaliyetlerinin vergi mevzuatı karşısındaki durumuna (muafiyet, istisna, vb.) ve konuya ilişkin olarak Maliye Bakanlığı’ndan veya ilgili vergi otoritesinden alınacak görüşe izahname ve sirkülerde yer ver(ir)’.”^[61] SPK’nun vergilendirme ile ilgili konulara girmemesi gerekir.

b. FİKTİF HAKLARA İLİŞKİN BİLGİLER

Şirkete kulüp/şirket tarafından devredilen veya kiralanılan haklara (futbol takımı, isim hakkı gelirleri, yayın gelirleri vb.) ilişkin sözleşme bilgilerine halka açılma sırasında yayımlanacak izahnamede yer verilir.^[62] Söz konusu hususlara ilişkin Türkiye Futbol Federasyonu’ndan alınacak onay yazısı SPK’na sunulur.^[63]

SPK, Galatasaray Sportif Sınai ve Ticari Yatırımlar A.Ş.’nin), Galatasaray Spor Kulübü Derneğinden kendisine olan borçlarına karşılık olarak Galatasaray Profesyonel A Takımı ve Futbol Akademisini devralması üzerine hazırlanan değerlendirme raporunda kullanılan varsayımlar ve rapor hakkında herhangi bir özel durum açıklaması yapmaması ve bu işlemler hakkında genel kurula bilgi vermemesi nedeniyle idari para cezası uygulanmasına karar vermiştir.^[64] SPK SPK’nun ilgili kurul kararına^[65] uyum sağlanması ve söz konusu karara uyum sağlanması için gerçekleştirilmesi planlanan işlemlerin özel durum açıklaması yapmak suretiyle kamuya açıklanması için bir aylık ilave süre^[66] tanınmasına ve eğer bu işlemler yapılmazsa idari para cezasının yenileneceğine karar vermiştir.^[67]

c. PROFESYONEL FUTBOLCULARIN SİGORTALANMASI

2008 yılında, “*aktifinde futbolcu sözleşmesi veya bonservisi bulunan şirketlerin, futbolcuların sigortalanması konusunda izlediği politikayı izahname, sirkülerler ve mali tablo dipnotları ile kamuya açıklamaları zorunlu*” tutulmuştur.^[68] Gelir paylaşma modeli ile kurulan şirketlerin aktifinde futbolcu olmadığı için futbolcu sigortalamasına gerek bulunmamaktadır. Öğretide, Beşiktaş Sportif A.Ş., futbol takımını bütün aktif ve pasifleri ile beraber Beşiktaş Jimnastik Kulübü’nden devraldığı için sigortalamaya ile ilgili zorunluluğa uyması gerekmekte olduğuna

[61] 9/412 sayılı SPK Kurul Kararı md. 1 (K.T. 28.03.2008).

[62] 9/412 sayılı SPK Kurul Kararı md. 2 (K.T. 28.03.2008).

[63] 9/412 sayılı SPK Kurul Kararı md. 2 (K.T. 28.03.2008).

[64] Sermaye Piyasası Kurulu, Haftalık Bülten, No. 2010/46, (01/11/2010 – 05/11/2010).

[65] K.T.: 28.03.2008; K.S.: 9/412.

[66] Söz konusu süre ilgili kararın Galatasaray Sportif Sınai ve Ticari Yatırımlar A.Ş.’ye tebliğinden itibaren başlamaktadır.

[67] Sermaye Piyasası Kurulu, Haftalık Bülten, No. 2010/46, (01/11/2010 – 05/11/2010).

[68] 9/412 sayılı SPK Kurul Kararı md. 4 (K.T. 28.03.2008).

işaret edilmiştir. [69] Gelir paylaşım modeli ile kurulan şirketler TFF kaynaklı futbolcu sigortalaması ile ilgili masraflar kulüp üzerinde kalacaktır.

d. KÂR DAĞITIM POLİTİKALARININ AÇIKLANMASI

Kar dağıtım politikalarına^[70] halka açılma sırasında izahname ve sirkülerlerde, halka açılma sonrasında ise Kurumsal Yönetim Uyum Raporlarında ayrıntılı olarak yer verilmesi zorunluluğu bulunmaktadır. Kamuya açıklanan kar dağıtım politikaları genel kurul toplantılarında ortakların onayına sunulur.^[71]

SPK, Trabzonspor Sportif Yatırım ve Ticaret A.Ş.'nin 28.08.2008 tarihli genel kurul toplantısında alınan kar dağıtım işleminin (01.06.2007-31.05.2008 özel hesap dönemine ilişkin) gereğinin yerine getirilmemesi nedeniyle Şirket hakkında SPK'nın 47/A maddesi uyarınca 2008 yılı için yasal alt sınır tutarında idari para cezası uygulanmasına ve söz konusu idari para cezasına ilişkin olarak yapılacak ilk olağan genel kurul toplantısında ortaklara bilgi verilmesi gerektiğine karar vermiştir.^[72]

SPK, 2009 yılı hesap dönemine ilişkin temettü dağıtımını hesap dönemini takip eden 5. ayın sonuna kadar tamamlamayarak kâr dağıtımına ilişkin mevzuatı ihlal etmeleri sebebiyle^[73] Trabzonspor Sportif Yatırım ve Ticaret A.Ş. yönetim kurulu üyelerinin her biri^[74] için ayrı ayrı olmak üzere 2010 yılı için yasal alt sınır miktarında idari para cezası, başkan ve bir yönetim kurulu üyesi^[75] için tekerrürden dolayı 2010 yılı için yasal altsınırın iki katı tutarında idari para cezası uygulanmasına karar vermiştir.^[76]

SPK kâr dağıtımına ilişkin ilgili ana sözleşme hükümlerini ve ilgili SPK kararını^[77] uygulamayan Trabzonspor Sportif Yatırım ve Ticaret A.Ş. yönetim kurulu üyelerinin pay sahiplerine karşı sorumlu olduklarını ve pay sahipleri-

[69] SULTANOĞLU, Banu: HİSSELERİ HALKA ARZ EDİLEN TÜRK FUTBOL KULÜPLERİNİN MALİ TABLOLARININ TÜRKİYE MUHAŞEBE STANDARTLARI ÇERÇEVESİNDE İNCELENMESİ, Başkent Üniversitesi İşletme Ana Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi (Ankara, 2008), s. 80.

[70] Halka açık anonim şirketlerde kâr dağıtımına ilişkin olarak bkz. KOCAOĞLU, Necip Kağan: Anonim Şirketlerde Avans Kâr Dağıtımı, Ankara Üniversitesi Ticaret Hukuku Ana Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, (Ankara, 2001).

[71] 9/412 sayılı SPK Kurul Kararı md. 5 (K.T. 28.03.2008).

[72] SERMAYE PİYASASI KURULU, HAFTALIK BÜLTEN, No. 2011/12, (21/03/2011 – 25/03/2011)

[73] Sermaye Piyasası Kanununa Tabi Olan Halka Açık Anonim Ortaklıkların Temettü ve Temettü Avansı Dağıtımında Uyacakları Esaslar Hakkında Tebliğ md.6 (Seri:IV, No:27)

[74] Söz konusu yönetim kurulu üyeleri Mahmut AKSU, Atıf Ömürden YAVUZ ve Coşkun ÇEBİ'dir.

[75] Söz konusu kişiler Sadri ŞENER ve Hasan YENER'dir.

[76] Sermaye Piyasası Kurulu, Haftalık Bülten, No. 2011/8, (21/02/2011 – 25/02/2011).

[77] K.T.: 27.01.2010; K.S.: 2/51.

nin eğer “*sorumluluğun şartları mevcut ise*” dava yoluna gidebileceklerini SPK Haftalık Bülteni ile KAP üzerinde ilan etmeye karar vermiştir. [78] SPK Trabzonspor Sportif Yatırım ve Ticaret A.Ş. ana sözleşmesinin ve kâr dağıtımına ilişkin yönetim kurulu kararının (16.08.2010) yerine getirilmesi için üç ay süre vermiş yoksa SPKn md. 46/I, c hükmüne dayanarak dava yoluna gidebileceği uyarısında bulunmuştur. [79]

Trabzonspor Sportif Yatırım ve Ticaret A.Ş.’ye 2008 yılı karının dağıtılmasından dolayı ortak QVT Fund, LLP ve şirket genel kurulunun 2009 yılının kârının dağıtılmaması kararına karşı yönetim kurulu tarafından davalar açılmıştır. [80]

Trabzonspor Sportif Yatırım ve Ticaret A.Ş. gibi gelir aktarımı modeli ile kurulan kulüp şirketlerinde temettü dağıtımı kulüp dışına aşırı kaynak çıkışına sebep olmuştur. Bu sebepten gelir aktarımı modeli ile kurulan kulüp şirketleri, temettü dağıtımı zorunluluklarından kurtulmak için şirketlerini yeniden yapılandırma yoluna gitmektedirler. [81]

B. ÖZEL DURUMLARIN KAMUYA AÇIKLANMASI İLE İLGİLİ MEVZUATA TABİ OLMA

SPK’nun 9/181 (2002) ve 9/412 (2008) sayılı kurul kararları uyarınca, Seri:VIII, No:20 Tebliği’nde düzenlenen hususlara ek olarak futbol kulüplerinin yapması gereken özel durum açıklamaları aşağıdaki şekildedir:

1. FUTBOLCU TRANSFERLERİNİN AÇIKLANMASI

TFF mevzuatı uyarınca futbolcular ile imzalanan sözleşmeler gizli değildir. Öncelikle, futbolcu ile görüşmeden önce ilgili kulüpten izin alınması zorunludur. Profesyonel Futbolcu Talimatı uyarınca, “[*m*]evcut kulübüyle sözleşmesi devam eden profesyonel bir futbolcuyla sözleşme imzalama niyetinde olan kulüp, futbolcuyla görüşmelere başlamadan önce futbolcunun sözleşmesel ilişkisi devam eden kulübünün iznini yazılı olarak almak zorundadır. Yazılı izin almaksızın görüşmelere başlayan kulüp, futbolcu, futbolcu temsilcisi ve diğer kişiler hakkında Futbol Disiplin Talimatı hükümleri uygulanır” (TFF-PFT md. 19/IV).

İmzalanmış olan sözleşmelerin içeriği gizli değildir. Profesyonel futbolcu sözleşmesi taraflarının imzaladıkları sözleşmeyi TFF’ye tescil ettirmeleri zorunludur. Profesyonel Futbolcu Talimatı uyarınca, “[*s*]özleşmelerin, imzalandıkları

[78] Sermaye Piyasası Kurulu, Haftalık Bülten, No. 2011/8, (21/02/2011 – 25/02/2011).

[79] Sermaye Piyasası Kurulu, Haftalık Bülten, No. 2011/8, (21/02/2011 – 25/02/2011).

[80] Gedik Yatırım Yatırımcı Bülteni, <www.gedik.com> (24.11.2009).

[81] ATILAL, Baki: BİRLEŞEREK TEMETTÜ YÜKÜNDEN KURTULACAKLAR, Turkish Yatırım Yatırımcı Bülteni, <http://www.turkborsa.net/belgeler/raporlar/sporkluplerindebirlesmemodasi.pdf> (08.20.2011).

transfer ve tescil dönemi içerisinde ilgili kulüp tarafından TFF'ye sunulması zorunludur. Futbolcu da aynı sürede sözleşmeyi TFF'ye sunma hakkına sahiptir (TFF-PFT md. 20/I). Ayrıca, “[t]arafların imzaladıkları sözleşmeyi TFF'ye tescil ettirmeleri zorunludur” (TFF-PFT md. 19/I). Üstelik, “[f]utbolcular, ancak TFF tarafından belirlenen transfer ve tescil dönemleri içinde tescil edilebilirler” (TFF-PFT md. 13/I).

Kurulan sözleşmeler gizli olarak da fesholunmamaktadır. Profesyonel Futbolcu Talimatı uyarınca, profesyonel futbolcu sözleşmesine ilişkin olarak “[f]esih hakkını kullanmak isteyen taraf, fesih açıklamasını noter kanalıyla bir ihbarname keşide etmek suretiyle gerçekleştirmeli ve bu ihbarnamenin bir suretini bilgi için TFF'ye göndermelidir” (TFF-PFT md. 29/I).

SPK kararları sonucunda, şirketin en son mali yıla ilişkin gelir tablosundaki esas faaliyet karının %5’ini aşan miktarlarda, futbolcu satın alınması/satılması, kiralanması/kiraya verilmesi, takas edilmesi durumlarında, söz konusu görüşmeler sonuçlandığında, kesinleşen hususlarda, sözleşme imzalanmadan önce gerekli özel durum açıklamasının yapılması zorunludur. Yapılacak açıklamada asgari, ödenecek her türlü ücretlere, sözleşme süresine ve sözleşmede bulunan ve tasarruf sahiplerinin yatırım kararlarını etkileyebilecek tüm özel şartlara yer verilmesi zorunludur.^[82] SPK kararları gelir aktarımı modeli ile kurulmamış olan tek kulüp şirketi olan Beşiktaş Futbol Yatırımları Sanayi ve Ticaret A.Ş.’ni kapsamaktadır.

SPK, Beşiktaş Futbol Yatırımları Sanayi ve Ticaret A.Ş.’nin yönetim kurulu başkanı Yıldırım DEMİRÖREN’in futbolcu Almeida transferine ilişkin özel durum duyurusundan önce açıklamalar yapmasını Seri:VIII, No:54 sayılı Tebliği md. 21 hükmüne aykırı bulmuş ve kendisi hakkında SPKn’nun 47/A maddesi kapsamında 2010 yılı için belirlenen asgari tutar olan 17.170 TL tutarında idari para cezası uygulanmasına karar vermiştir.^[83]

SPK, Beşiktaş Futbol Yatırımları Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından yapılan futbolcu transferleri hakkında basın-yayın organlarında yayımlanan haberlerle (28.12.2010 tarihinde) ilgili olarak aynı gün KAP’da yayımlanan özel durum açıklamasının mevzuata uygun olmaması nedeniyle^[84] şirket tüzel kişiliği aleyhine SPKn md. 47/A hükmü kapsamında 2010 yılı için belirlenen asgari tutar olan 17.170 TL tutarında idari para cezası uygulanmasına karar vermiştir.^[85]

[82] 9/181 sayılı SPK Kurul Kararı (SPK Haftalık Bülteni (2002/6)).

[83] Sermaye Piyasası Kurulu, Haftalık Bülten, No. 2011/14, (04/04/2011 – 08/04/2011)

[84] “SPK Seri:VIII, No:54 sayılı “Özel Durumların Kamuya Açıklanmasına İlişkin Esaslar Tebliği md. 22 hükmüne aykırı olarak özel durum açıklamasında yer alan bilgilerin açıklamadan yararlanacak kişi ve kuruluşların karar vermelerine yardımcı olacak ölçüde, zamanında, doğru, tam, dolaysız, anlaşılabilir ve yeterli olmaması nedeniyle”

[85] Sermaye Piyasası Kurulu, Haftalık Bülten, No. 2011/14, (04/04/2011 – 08/04/2011)

2. FUTBOLCULARA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

Takımın performansını önemli derecede olumsuz yönde etkileyecek sakatlık, hastalık ve iş göremezlik gibi durumlarda, futbolcunun bu nedenlerle futbol oynayamayacağı süreye ilişkin bilgilerin açıklanması zorunludur.^[86]

3. TEKNİK YÖNETİME İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

Takımın teknik yönetiminin değişmesi ve yeni teknik ekiple görüşmelere başlanması halinde, görüşmeler sonuçlandığında, kesinleşen hususlarda sözleşme imzalanmadan önce gerekli özel durum açıklamasının yapılması zorunludur.^[87]

4. GELİR KAYIPLARINA, SÖZLEŞME FESİHLERİ İLE SÖZLEŞME İMZALANMASINA İLİŞKİN AÇIKLAMA

Şirketin en son mali yıla ilişkin gelir tablosundaki esas faaliyet karının %5'ini aşan gelirlerin kaybına sebep olacak gelişmelerin ortaya çıkması veya kaybedilmesi, veya bu tutarlardaki yeni sözleşmeler düzenlenmesi durumlarında da özel durum açıklaması yapılması zorunludur.^[88]

5. DİĞER AÇIKLAMALAR

Türkiye Futbol Federasyonu, FIFA veya UEFA tarafından alınan ve şirketin gelirlerini doğrudan ve/veya dolaylı olarak etkileyebilecek önemdeki kararların kulübe bildirildiği tarihte, şirket tarafından açıklanması zorunludur. SPK 181 sayılı Kurul Kararı uyarınca bu konudaki sorumluluğun şirkete ait olduğu belirtilmektedir.^[89]

Futbol sektöründeki şirketler sadece futbol sektörüne mütedair özel durum açıklamaları değil genel özel durumları da kamu ile paylaşmak mecburiyetindedir. Örneğin, Trabzonspor Sportif Yatırım ve Ticaret A.Ş., yönetim kurulu üyesi Hayrettin HACISALİHOĞLU'nun istifa etmesi sonucu yerine Atıf Ömürden YAVUZ'u atamış ancak bu durumla ilgili olarak özel durum açıklaması yapmamıştır. SPK, Trabzonspor Sportif Yatırım ve Ticaret A.Ş.'yi özel durumların kamuya açıklanmasına ilişkin düzenlemelere^[90] uyum konusunda gerekli dikkat ve özeni göstermesi hususunda uyarmıştır.^[91]

[86] 9/181 sayılı SPK Kurul Kararı (SPK Haftalık Bülteni (2002/6)).

[87] 9/181 sayılı SPK Kurul Kararı (SPK Haftalık Bülteni (2002/6)).

[88] 9/181 sayılı SPK Kurul Kararı (SPK Haftalık Bülteni (2002/6)).

[89] 9/181 sayılı SPK Kurul Kararı (SPK Haftalık Bülteni (2002/6)).

[90] Özel Durumların Kamuya Açıklanmasına İlişkin Esaslar Tebliği (Seri:VIII, No:54).

[91] Sermaye Piyasası Kurulu, Haftalık Bülten, No. 2010/46, (01/11/2010 – 05/11/2010)

C. AKTİF YAPISINA İLİŞKİN KRİTERLER

Kulübe ilişkin hakların kira yoluyla devir alınması durumunda, diğer anonim şirketlerden farklı olarak, kulüp şirketinde herhangi bir hak veya varlık bulunmayacaktır. [92] Söz konusu hakların devir yoluyla alınması durumunda, anonim şirketin aktifinde diğer şirketlerden farklı olarak aşağıdaki varlıklar bulunacaktır: a) Futbolcu bonservisleri, b) İsim hakları (patent, marka, lisans vb.), c) İdman tesisleri, stadyum vb. faaliyet ile ilgili gayrimenkuller ve bunların kullanım hakkı. Bu varlıkların (b ve c bendinde belirtilen) devir işleminden önce, değer tespitinin iki bağımsız denetim şirketi (gayrimenkuller için SPK listesinde bulunan gayrimenkul ekspertiz şirketi) tarafından yapılması zorunludur.

Şirketler tarafından devralınan haklara (lisans, patent vb.) ilişkin değer tespitinin, SPK'nın inceleme hakkı saklı kalmak kaydıyla ve SPKn 15'inci maddesi kapsamında örtülü kazanç aktarımına sebep olmayacak şekilde, en az iki bağımsız uzman kuruluşa yaptırılması zorunludur. [93]

SPK'nun 181 sayılı kararı öğretide “[a]nlaşıldığı kadarı ile SPK sportif A.Ş.’lere gerekli açıklamaları kamuya yaptıktan sonra yatırımcının lehine olan “sadece gelirleri raporlama” durumunu sakıncalı görmemektedir” şeklinde yorumlanmaktadır. [94]

D. PASİF YAPISINA İLİŞKİN KRİTERLER

a. İLİŞKİLİ TARAFLARA TEMİNAT VERİLEMEMESİ

SPK, faaliyet konusu sportif faaliyetler veya söz konusu faaliyetlerden elde edilen gelirlerin yönetilmesi olan halka açık veya açılacak şirketlere ilişkin olarak aşağıda anılan şahısları “*ilişkili taraflar*” olarak tanımlamaktadır: [95]

(1) Şirket sermayesinin %51'inden fazlasına ve/veya yönetim ve denetim imtiyazını haiz hisse senetlerine sahip olmaları nedeniyle şirket yönetiminde kontrolü elinde bulunduran gerçek ve tüzel kişiler,

(2) Şirket yönetim ve denetim kurulu üyeleri,

(3) Kulüp yönetim ve denetim kurulu üyeleri, ile,

(4) “*Kulüp ile doğrudan veya dolaylı ilişkisi bulunan üçüncü şahıslar*”.

SPK'nın tanımındaki “[k]ulüp ile doğrudan veya dolaylı ilişkisi bulunan üçüncü şahıslar” ifadesi doğru, tam, dolaysız, anlaşılabilir ve yeterli değildir.

[92] 9/181 sayılı SPK Kurul Kararı (SPK Haftalık Bülteni (2002/6)).

[93] 9/181 sayılı SPK Kurul Kararı (SPK Haftalık Bülteni (2002/6)).

[94] AYDIN, Ali Dursun; TURGUT, Murat; BAYIRLI, Rıdvan: Spor Kulüplerinin Halka Açılmasının Türkiye’de Uygulanan Modeller Açısından İncelenmesi, Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi, Yıl: 2007, S. 1, s. 59-70.

[95] 9/412 sayılı SPK Kurul Kararı md. 6 (K.T. 28.03.2008).

Hukuki güvenlik adına idarelerin gereksiz yere geniş ifadelerden kaçınması lazımdır.

İlişkili taraf olmanın bir takım hukuki sonuçları bulunmaktadır. SPK kararları sonucu olarak, “*ilişkili taraflar*”ın şirketlerin, sahip oldukları varlıklar ve haklar üzerinde borcunu teminen temlik, kefalet, ipotek ve aynı hak tesis edememesini sağlamak üzere, ilk genel kurulda şirket ana sözleşmesine hüküm eklenmesi zorunludur.^[96]

b. İLİŞKİLİ TARAFLARA FON KULLANDIRILMASI

Faliyet konusu sportif faaliyetler veya söz konusu faaliyetlerden elde edilen gelirlerin yönetilmesi olan halka açık veya açılacak şirketler, İlişkili Taraflara kendi kaynaklarından veya kullanmış oldukları yabancı kaynaklardan fon kullandıramazlar. SPK 9/412 sayılı Kurul Kararı ile şirketlerin ancak futbol takımının geliştirilmesi ve faaliyetlerinin finansmanı için kullanılmak üzere, “*ilişkili taraflara*” aşağıdaki ilkelere uyma şartıyla kendi kaynaklarından veya kullanmış oldukları yabancı kaynaklardan fon kullandırma imkanı tanımıştır.^[97]

İlişkili Taraflara kullandırılacak fonların azami tutarı, şirketin kâr dağıtım politikasına ve/veya İlişkili Tarafların şirket sermayesindeki pay oranına bağlı olarak belirlenir.^[98]

Hesap dönemi içerisinde kullandırılan fonların, takip eden hesap dönemi içerisinde alınacak kar dağıtım kararı ile kar payına mahsup edilmesi zorunludur.^[99]

İlişkili Taraflara kullandırılacak fonların toplam tutarı, bir önceki hesap dönemi kârından söz konusu İlişkili Tarafların tamamına dağıtılmasına karar verilen kar payının % 50 fazlasını aşamaz.^[100] Şirketler bu ilke kararının 7. maddesinin (d) bendi hükmüne, 9/412 sayılı SPK Kurul Kararı Kararının SPK Haftalık Bülteninde yayımlandığı tarihten itibaren 2 yıl içerisinde uyum sağlamak zorundadırlar.^[101]

Hesap dönemi içerisinde İlişkili Taraflara kullandırılan fonlara, SPKn md. 15/son hükmü kapsamına girmeyecek şekilde belirlenecek ve mali tablo dipnotları ile ayrıntılı olarak kamuya açıklanacak bir faiz oranı üzerinden faiz uygulanması zorunludur.^[102]

[96] 9/181 sayılı SPK Kurul Kararı (SPK Haftalık Bülteni (2002/6)); 9/412 sayılı SPK Kurul Kararı md. 6 (K.T. 28.03.2008).

[97] 9/412 sayılı SPK Kurul Kararı md. 7 (K.T. 28.03.2008).

[98] 9/412 sayılı SPK Kurul Kararı md. 7, a (K.T. 28.03.2008).

[99] 9/412 sayılı SPK Kurul Kararı md. 7, c (K.T. 28.03.2008).

[100] 9/412 sayılı SPK Kurul Kararı md. 7, d (K.T. 28.03.2008).

[101] 9/412 sayılı SPK Kurul Kararı md. 8 (K.T. 28.03.2008).

[102] 9/412 sayılı SPK Kurul Kararı md. 7, e (K.T. 28.03.2008).

İlişkili Taraflara kullanılabilir fonların azami tutarı, yönetim kurulu tarafından alınacak bir taahhüt kararı ile ilk halka açılmalar sırasında izahname ve sirkülerlerle kamuya duyurulur. ^[103] Payları bir borsada işlem gören şirketler ise yukarıda belirtilen esaslar çerçevesinde fon kullandırmaya ilişkin olarak alacakları yönetim kurulu kararını, özel durum açıklaması ile kamuya duyurmaları ve yapılacak ilk genel kurulun onayına sunmaları zorunludur. Payları bir borsada işlem gören şirket yönetim kurulu kararının, 9/412 sayılı SPK Kurul Kararı Kararının SPK Haftalık Bülteninde yayımlandığı tarihten itibaren bir ay içerisinde alınması ve kamuya duyurulması gerekmektedir. ^[104]

Global ekonomik kriz sonucu olarak, SPK, Payları borsada işlem gören halka açık anonim ortaklıklar kar dağıtım zorunluluğunu kaldırmıştır. Gene de SPK payları borsada işlem gören ve faaliyet konusu sportif faaliyetler veya söz konusu faaliyetlerden elde edilen gelirlerin yönetilmesi olan şirketlerin, hesap dönemi içerisinde ilişkili taraflara kullandıkları fon tutarlarını tahsil etmek için, 9/412 sayılı SPK Kurul Kararındaki ilkelere uymaya devam edeceklerini bildirmiştir. ^[105]

2010 yılında, SPK ilişkili taraflara fon kullandırılması konusundaki kurul kararına ^[106] muhalefet edilmesi sebebiyle Galatasaray Sportif Sınai ve Ticari Yatırımlar A.Ş. tüzel kişiliğine para cezası uygulamış ^[107] ve durumun bir ay içerisinde düzeltilmesi veya cezanın tekrarlanacağı uyarısında bulunmuştur. ^[108]

SPK, Galatasaray Sportif Sınai ve Ticari Yatırımlar A.Ş.'nin ilişkili taraflardan olan alacakları konusunda SPK'nun ilgili kurul kararında belirtilen kriterlere SPK'ca ^[109] verilen sürede uyulmaması nedeniyle Galatasaray Sportif Sınai ve Ticari Yatırımlar A.Ş.'de ilgili tarihte yönetim kurulu üyesi olarak

[103] 9/412 sayılı SPK Kurul Kararı md. 7, a (K.T. 28.03.2008).

[104] 9/412 sayılı SPK Kurul Kararı md. 7, b (K.T. 28.03.2008).

[105] SPK Kararı, md. 1, f (K.T.: 27.01.2010, K.S. 02/51 (2010/4 sayılı SPK Haftalık Bülteni'nde yayımlanmıştır)).

[106] K.T.: 28.03.2008; K.S.: 9/412.

[107] SPK, Galatasaray Sportif Sınai ve Ticari Yatırımlar A.Ş.'nin Galatasaray Spor Kulübü Derneğinden kendisine olan borçlarına ilişkin olarak ilgili kurul kararına (K.T.: 28.03.2008; K.S.: 9/412) muhalefet etmesi nedeniyle şirket tüzel kişiliğine idari para cezası uygulanmasına karar vermiştir (Sermaye Piyasası Kurulu, Haftalık Bülten, No. 2010/46, (01/11/2010 – 05/11/2010)).

[108] SPK'nun Galatasaray Sportif Sınai ve Ticari Yatırımlar A.Ş.'nin ilgili kurul kararına uyum sağlaması ve söz konusu karara uyum sağlanması için gerçekleştirilmesi planlanan işlemlerin özel durum açıklaması yapmak suretiyle kamuya açıklanması için bir aylık ilave süre tanınmasına ve eğer bu işlemler yapılmazsa idari para cezasının yenileneceğine karar verilmiştir (Sermaye Piyasası Kurulu, Haftalık Bülten, No. 2010/46, (01/11/2010 – 05/11/2010)).

[109] K.T.: 03.11.2010; K.S.: 33/988

görev yapan kişilerin her birisine^[110] ve Trabzonspor Sportif Yatırım ve Ticaret A.Ş.’nin yönetim kurulu üyelerinin^[111] herbiri hakkında ayrı ayrı olmak üzere SPKn’nun 47/A maddesi uyarınca 2010 yılı için yasal üst sınır olan tutarında idari para cezası uygulanmasına karar vermiştir ve durumun bir ay içerisinde düzeltilmesi veya cezanın tekrarlanacağı uyarısında bulunmuştur.^[112]

SPK ilişkili taraflardan olan alacaklar konusunda ilgili SPK kurul kararını^[113] uygulamayan Galatasaray Sportif Sınai ve Ticari Yatırımlar A.Ş.^[114] ve Trabzonspor Sportif Yatırım ve Ticaret A.Ş.^[115] yönetim kurulu üyelerinin pay sahiplerine karşı sorumlu olduklarını ve pay sahiplerinin eğer “*sorumluluğun şartları mevcut ise*” dava yoluna gidebileceklerini KAP üzerinde ilan etmeye karar vermiştir.

SPK, Trabzonspor Futbol İşletmeciliği Ticaret A.Ş. nin halka açık %25 lik sermayesini temsil eden payların gönüllü çağrı yoluyla satın alınması talebine fon kullandırma işleminin sonlandırılmamış olması nedeniyle, çağrı işleminin yatırımcıların varsa anılan fon kullandırma işleminden kaynaklanan zararlarını telafi etmediği ve sorumluluğun şartları mevcut ise pay sahiplerinin zararlarını yönetim kurulu üyelerinden talep edebileceği hususunun çağrı bilgi formuna eklenmesi şartıyla onaylamıştır.^[116]

c. ANASÖZLEŞMESEL BORÇLANMA SINIRLAMALARI

SPK, Trabzonspor Sportif Yatırım ve Ticaret A.Ş.’nin borçlanmaya dair sınırları düzenleyen ana sözleşmesinin md. 33 hükmüne uyumu için bir aylık süre tanımış ve eğer gerekli işlemlerin yapılmazsa SPK’nun SPKn md. 46/I, (c) hükmüne dayanarak hukuka aykırılığının tespiti için dava açabileceği ihtiarında

[110] Bkz. Sermaye Piyasası Kurulu, Haftalık Bülten, No. 2011/14, (04/04/2011 – 08/04/201). İlgili yönetim kurulu üyeleri şunlardır: Adnan POLAT, Mehmet HELVACI, Mehmet Yiğit ŞARDAN, Ali HAŞHAŞ, Murat YALÇINDAĞ, Mehmet Yalçın ORHON, ve Doğan Sami Hamdi YALÇINKAYA.

[111] Bkz. Sermaye Piyasası Kurulu, Haftalık Bülten, No. 2010/46, (01/11/2010 – 05/11/2010). İlgili yönetim kurulu üyeleri şunlardır: Sadri ŞENER, Coşkun ÇEBÜ, Hasan YENER, Mahmut AKSU ve savunma isteme tarihi itibarıyla yönetim kurulu üyesi olarak görev yapmakta olan Hayrettin HACISALİHOĞLU.

[112] SPK, Galatasaray Sportif Sınai ve Ticari Yatırımlar A.Ş.’nin (Sermaye Piyasası Kurulu, Haftalık Bülten, No. 2011/14, (04/04/2011 – 08/04/201)) ve Trabzonspor Sportif Yatırım ve Ticaret A.Ş.’nin (Sermaye Piyasası Kurulu, Haftalık Bülten, No. 2010/46, (01/11/2010 – 05/11/2010)) SPK’nun ilgili kurul kararına uyum sağlanması ve söz konusu karara uyum sağlanması için gerçekleştirilmesi planlanan işlemlerin özel durum açıklaması yapmak suretiyle kamuya açıklanması için bir aylık ilave süre tanınmasına ve eğer bu işlemler yapılmazsa idari para cezasının yenileneceğine karar vermiştir.

[113] K.T.: 28.03.2008; K.S.: 9/412.

[114] Bkz. Sermaye Piyasası Kurulu, Haftalık Bülten, No. 2011/14, (04/04/2011 – 08/04/201).

[115] Sermaye Piyasası Kurulu, Haftalık Bülten, No. 2010/46, (01/11/2010 – 05/11/2010).

[116] Sermaye Piyasası Kurulu, Haftalık Bülten, No. 2011/17, (14/02/2011 – 18/02/201).

bulunmuştur.^[117] Bunun üzerine, Trabzonspor Sportif Yatırım ve Ticaret A.Ş.'de ve Fenerbahçe Sportif Hizmetler Sanayi ve Ticaret A.Ş. anasözleşmelerindeki borçlanmaya ilişkin sınırlamaları kaldırmışlardır. Ana sözleşme hükümleri ne olursa olsun, kulüp şirketlerinin piyasadan borçlanabilecekleri miktar, ilgili şirketin maddi güçleri ile orantılı olacaktır.

E. GELİR YAPISINA İLİŞKİN KRİTERLER

Tribün gelirlerinin şirkete devredilmesi, teberrulu bilet satışı yapılması gibi uygulamalarda elde edilen gerçek hasılatın takibini sağlayacak muhasebe ve kayıt düzeninin kurulması zorunludur.^[118] Tribün gelirlerinin şirkete devredilmesi durumunda, teberrulu bilet satışı yapılması gibi uygulamalarda elde edilen gerçek hasılatın takibini sağlayacak muhasebe ve kayıt düzeninin kurulması zorunludur.^[119]

F. ÇAĞRI YOLUYLA SATIN ALINMAYA İLGİLİ İŞLEMLER

SPK, Fenerbahçe Spor Kulübü'nün, profesyonel futbol takımının ve futbol şubesine ilişkin varlıklarının tespit edilecek değer üzerinden Fenerbahçe Sportif Hizmetler Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye satışı ve/veya sermaye artışı ile devredilmesi ve Şirket esas sözleşmesinin tadili öncesinde Fenerbahçe Sportif Hizmetler Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin halka açık % 15'lik sermayesini temsil eden payların gönüllü çağrı yoluyla satın alınması talebini, çağrı fiyatının çağrı başvurusuna ilişkin özel durum açıklamasının yapıldığı tarihten (11.01.2011) önceki 3 aylık ağırlıklı ortalama fiyatların ortalaması ile 6 aylık ağırlıklı ortalama fiyatların ortalamasının yüksek olanından aşağı olmamak üzere belirlenmesi suretiyle onaylamıştır.^[120]

SPK, Trabzonspor Futbol İşletmeciliği Ticaret A.Ş.'nin profesyonel futbol takımının alt yapılarıyla birlikte Trabzonspor Sportif Yatırım ve Ticaret A.Ş.'ye (Şirket veya Sportif A.Ş.) satılması ve Şirket esas sözleşmesinde faaliyet konusuna ve kar dağıtımına ilişkin maddelerin tadili öncesinde, Sportif A.Ş.'nin halka açık % 25'lik sermayesini temsil eden payların gönüllü çağrı yoluyla satın alınması talebinin 1-TL nominal değerli hisse başına çağrı fiyatının, tasarruf sahiplerinin hak ve yararlarının korunmasını teminen, çağrı başvurusuna ilişkin özel durum açıklamasının yapıldığı tarihten (13.01.2011) önceki üç aylık ağırlıklı ortalama

[117] Sermaye Piyasası Kurulu, Haftalık Bülten, No. 2010/46, (01/11/2010 – 05/11/2010).

[118] 9/181 sayılı SPK Kurul Kararı (SPK Haftalık Bülteni (2002/6)).

[119] 9/412 sayılı SPK Kurul Kararı md. 3 (K.T. 28.03.2008).

[120] Sermaye Piyasası Kurulu, Haftalık Bülten, No. 2011/12, (21/03/2011 – 25/03/2011).

fiyatların ortalaması ile altı aylık ağırlıklı ortalama fiyatların ortalamasının yüksek olanından aşağı olmamak üzere belirlenmesi suretiyle onaylamıştır.^[121]

G. FUTBOL KULÜBÜ ŞİRKETLERİNDE YÖNETİŞİM

a. GENEL OLARAK

Futbol kulübü şirketlerinde şirket içi demokrasi yokluğu gözlenmektedir. Hissedar grupları ve yönetim kurullarının yapısı şirket içi muhalefetin önüne set çekmektedir. Dolayısı ile muhalif grupların yönetim üzerinde disipline edici etkisi bulunmamaktadır.

b. HİSSEDAR GRUPLARININ YAPISI

Beşiktaş Sportif A.Ş.'de tamamı nama yazılı (A) grubu hisse senetleri Beşiktaş Jimnastik Kulübü'ne ait olup hiçbir şekil ve surette, hiç kimseye devir ve temlik edilemezler. Tamamı hamiline yazılı (B) grubu hisse senetlerinin devri eTTK md. 416 hükmü saklı tutularak T.T.K ve Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine tabi bırakılmıştır. Beşiktaş Sportif A.Ş.'de olağan ve olağanüstü genel kurul toplantılarında hazır bulunan A Grubu hissedarların veya vekillerinin, her bir hisse için 100 (yüz) oy, B Grubu hissedarların veya vekillerinin, her bir hisse için 1 (bir) oy hakkı bulunmaktadır.

Trabzonspor Sportif Yatırım ve Ticaret A.Ş.'de ve Fenerbahçe Sportif Hizmetler Sanayi ve Ticaret A.Ş.'de, nama yazılı (A) grubu paylar, hiçbir şekil ve surette hiç kimseye devir ve temlik edilemezler. (A) grubu payların her iki kulüpte yönetim kuruluna aday gösterme imtiyazları bulunmaktadır. Galatasaray Sportif Sınai ve Ticari Yatırımlar A.Ş.'de nama yazılı (A) grubu paylar bir defaya mahsus olmak üzere şirkete devredilmekten başka hiçbir şekil ve surette hiç kimseye devir ve temlik edilemezler.

c. YÖNETİM KURULLARININ YAPISI

Spor kulüplerinin yavru şirketi anonim şirketlerde külfetli bir şekilde yönetim kuruluna aday gösterme imtiyazları bulunmaktadır. Trabzonspor Sportif Yatırım ve Ticaret A.Ş. ana sözleşmesinde beş adet yönetim kurulu üyeliği belirlemiş ve bunlarının tamamı (A) grubu pay sahibinin göstereceği adaylar arasından Genel Kurul tarafından seçilecektir. Birikimli oy ana sözleşmede açıkça yasaklanmıştır.^[122] Galatasaray Sportif Sınai ve Ticari Yatırımlar A.Ş. ana sözleşmesinde yedi adet yönetim kurulu üyeliği belirlemiş ve bunlarının

[121] Sermaye Piyasası Kurulu, Haftalık Bülten, No. 2011/17, (14/02/2011 – 18/02/2011).

[122] Anonim şirketlerde birikimli oy kullanımına ilişkin olarak bkz. KOCAOĞLU, Necip Kağan: Anonim Şirketlerde Birikimli Oy Kullanımı, 68 Ankara Barosu Dergisi 103 (2010/4) <<http://www.ankarabarusu.org.tr/Siteler/1944-2010/Dergiler/AnkaraBarosuDergisi/2010-4.pdf>>

altısı (A) grubu pay sahibinin göstereceği adaylar arasından Genel Kurul tarafından seçilecek ve bir tanesi (D) grubu hisse senetleri sahiplerinin göstereceği adaylar arasından seçilecektir. Birikimli oy ana sözleşmede açıkça yasaklanmıştır. Fenerbahçe Sportif Hizmetler Sanayi ve Ticaret A.Ş. ana sözleşmesinde dokuz adet yönetim kurulu üyeliği belirlemiştir. Yönetim Kurulunun 6 (altı) üyesi, (A) grubu pay sahibinin göstereceği adaylar arasından, Genel Kurul tarafından seçilecektir. Bu altı kişiden biri Kulüp Başkanı olacaktır. Kulüp Başkanı, kalan beş adayı Kulüp Yönetim Kurulu üyeleri arasından belirler.

Beşiktaş Sportif A.Ş.'de yönetim kuruluna iki yıllık bir süre için en az üç en çok 9 dokuz üyeden oluşan bir yönetim kurulu seçilir ve yönetim kuruluna aday gösterme imtiyazı bulunmamaktadır. Ancak, Trabzonspor Sportif Yatırım ve Ticaret A.Ş. 'de ve Galatasaray Sportif Sınai ve Ticari Yatırımlar A.Ş.'de beher hisse, malikine bir oy hakkı verirken Beşiktaş Sportif A.Ş.'de olağan ve olağanüstü genel kurul toplantılarında hazır bulunan A Grubu hissedarların veya vekillerinin, her bir hisse için 100 (yüz) oy, B Grubu hissedarların veya vekillerinin, her bir hisse için 1 (bir) oy hakkı bulunmaktadır.

SONUÇ

Basit kuralları ile herkesin her yerde oynayabileceği bir spor dalı olarak futbol, bu sadeliğinin çok çok ötesinde bir popüleriteye kavuşmuştur. Dünya üzerinde çoğu taraftar olan milyarlarca izleyicisi nedeniyle futbol, sadece bir spor dalı olmaktan çıkmış politika ve ekonomide reklam ve propaganda aracı olarak da kullanılmıştır. Bunun sonucu olarak da dev bir futbol endüstrisi oluşmuştur.

Futbol kulüpleri, bu endüstri içinde yok olmamak ve daha çok pay alabilmek için kendilerini geliştirmek istemektedirler. Bunun yollarından birisi de kulübün şirketleşmesi ve halka açılmasıdır.

Türkiye’de spor kulüpleri dernek olarak kurulabilirler. Ancak, spor kulüpleri profesyonel takımlarını Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kuracakları veya kurulmuş olan şirketlere devredebilirler. Fiili olarak bu hüküm halen ülkemizde tek profesyonel spor dalı olarak kabul edilen futbol için geçerlidir. Kulüpler futbol takımlarını, Ticaret Kanununa göre bir ticari işletme haline getirebilmek için şirket kurabilirler veya kurulmuş şirketlere devredebilirler veya profesyonel futbol takımlarını kiraya verebilirler.

Türkiye’de futbol kulüplerinin şirketleşmesine genel ilke olarak destek verilmektedir. Bu konuda bir kaç örneğe de rastlamak mümkündür. Kulüplerin yatırım ve transferler için gerekli olan fonun sağlanması için şirketleşerek halka açılmaları gündemde yerini almıştır.

Futbol kulüplerinin şirketleşerek halka açılmalarında en başarılı örneklerle, İngiltere’de rastlanmaktadır. Ülkede futbolun seyircisini artırmak için her türlü önlem alınmıştır. Daha çekişmeli maçların yapılmasını sağlamak amacıyla Süper Lig kurulmuş, stadyumlar modernleştirilmiş, büyük transferler yapılmıştır. Futbol kulüpleri bu yatırımları gerçekleştirebilmek için şirketlerini halka açmışlardır.

Ancak İngiltere’deki futbol kulüplerinin halka açılması, 1997’den sonra durmuştur. Bunun sebepleri arasında, ülkenin önde gelen futbol kulüplerinin satın alınmasına getirilen yasaklamalar, televizyon yayın haklarının topluca satın alınması konusunda mahkemece yapılan incelemeler, futbol kulüplerinin hisse senetlerinde düşüşe yol açmış, bu da halka arzı durdurmuştur.

Futbol konusunda Avrupa’da rekabeti kızıştıran bir olay da Bosman Olayıdır. Belçikalı oyuncu Jean-Marc Bosman’ın Avrupa Adalet Mahkemesi’nde açtığı dava sonucunda Avrupa kulüplerinin Avrupa Birliği veya Avrupa Ekonomik Alanı içerisinde yer alan ülke vatandaşı futbolculardan istediği kadarı ile sözleşme imzalayabileceğine ve sözleşme sonunda Avrupa’daki kulübünden başka bir Avrupa Kulübüne bonservis ücreti alınmaksızın gidebileceğine karar verilmiştir. Bu durum, Avrupa’da rekabeti artırmış, futbol kulüplerinin kaliteli yabancıları alabilmek için sağlam bir finansman yapısına sahip olmasını gerektirmiştir.

Futbol kulüplerinin halka açılmaları sonucunda elde edecekleri avantajlar, genel olarak diğer şirketlerin elde edeceği avantajlar ile aynıdır. Bunlar Şirket'e fon sağlanması, hisselerin pazar değerinin tespit edilebilmesi, kurumsallaşma ve profesyonelleşme, tanınma, kredibilitenin artması gibi genel faydalardır. Özellikle halka açık futbol kulüpleri ile halka açık olmayan futbol kulüpleri arasında yapılan bir araştırma sonucunda; halka açık futbol kulüplerinin toplam ücret giderlerinin toplam ciro içindeki oranının, halka açık olmayan şirket'ten daha az olduğu, halka açık futbol kulüplerinin daha fazla başka gelir kaynakları bulabildiğini ve daha iyi faaliyet karı olduğunu göstermiştir.

Futbol kulüplerinin halka açılmalarının önündeki engeller arasında ise, mevzuatlarda yer alan engeller, kulüp üyelerinin kontrol kaybına sebep olacağı ve sporun ruhuna aykırı olacağı gerekçesiyle şirketleşmeye ve halka açılmaya karşı olmaları, halka açılma sonucunda elde edilecek fona ihtiyaç duyulmaması, Borsaya kote olmak için gerekli mali güce sahip olmamaları gösterilebilmektedir.

Futbol kulüplerinin halka açılmasına yönelik olarak yurtdışı uygulamalarında herhangi bir farklı hüküm yer almamıştır. Özellikle kayda alma esasının geçerli olduğu bir sistemde, kendileri hakkında yeterli ve tam bilgileri zamanında kamuoyuna açıklayan futbol kulübü şirketleri, diğer şirketler gibi halka açılabilirler. Genel kriterler çerçevesinde halka açılan futbol takımı, halka açıldıktan sonra mevzuata uymak zorundadır. Ancak özellikle futbol kulüpleri ile ilgili olarak bir takım hususlar zihinlere takılmaktadır.

Türkiye'de futbol gelirlerinin önemli bir kısmı, çok fazla istikrarlı olduğu söylenemeyecek olan, televizyon yayınlarından ve transfer ücretlerinden karşılanmaktadır. Ülkemizde seyirci hasılatı, oldukça düşüktür. Oysa, Avrupa'nın diğer ülkelerinde seyirci hasılatı, diğer gelirler arasında dengeli bir yapıdadır.

Futbol kulüplerinin üzerinde kamuoyunun ve basının etkisi de önemli boyuttadır. Futbol kulübünün halka açılması sonrasında, dışarıdan gelen etkilere karşı şirket yönetimini koruyabilmek ve yayımlanan haberlere ilişkin doğrulama yükümlülüğünün yerine getirilebilmek için gerekli organizasyon yapısının oluşturulması gerekmektedir.

Son olarak, halka açık olmanın getireceği sorumluluğa ve yükümlülüğe katlanabilecek olan futbol kulübü şirketleri, kendilerini tam, yeterli ve zamanında halka anlatmaları halinde, diğer şirketler gibi halka açılacaklardır. Futbol kulüplerinin halka açılma modeli Türkiye'de iflas etmiştir. Şampiyonluk kulüplerinin ilmi ve ticari yeteneklerinin yanı sıra büyük ölçüde şans faktörüne dayanmaktadır. Bu yüzden, futbol kulüplerinin finansmanının sermaye piyasası denetimi ve regülasyonu yerine bahis ve talih oyunları denetimi ve regülasyonu rejimine tabi olması gerektiği kanısındayız.

KISALTMALAR

A.Ş.	: Anonim Şirket
B.	: Bası
BATİDER	: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Dergisi
BGB	: Alman Medeni Kanunu
BK.	: 6098 sayılı Borçlar Kanunu
Çev.	: Çeviren
dn.	: Dipnot
E.	: Esas No
eBK.	: 818 sayılı Borçlar Kanunu
eGSKY.	: Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliği
eMK.	: Eski Medeni Kanun
eTFFKn.	: 3813 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun
eTK.	: 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu
GSKY.	: Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliği
GSMK.	: Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun
HD.	: Yargıtay Hukuk Dairesi
HGK	: Yargıtay Hukuk Genel Kurulu
K.	: Karar No
KAP.	: Kamuyu Aydınlatma Platformu
İBK.	: İsviçre Borçlar Kanunu
md.	: Madde
S.	: Sayı
T.	: Tarih
TD.	: Yargıtay Ticaret Dairesi
SPK.	: Sermaye Piyasası Kurulu
SPKn.	: Sermaye Piyasası Kanunu
TFFKn.	: 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun
TFF-PFT. 2009)	: Türkiye Futbol Federasyonu Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı (Haziran 2009)
TMK.	: Türk Medeni Kanunu
TTK.	: 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu
vd.	: ve devamı
YKD.	: Yargıtay Kararları Dergisi

KAYNAKÇA

AKBULAK, Sevinç: ŞİRKETLERİN HALKA AÇILMASI ; (Yayınlanmamış SPK Yeterlik Etüdü), Ankara 1991

DORUKKAYA, Şakir: FUTBOL KULÜPLERİ VE VERGİ ; Vergi Dünyası ; S. 211 ; s. 20-30

GENÇ, Durmuş Ali: SPOR HUKUKU, DERS KİTABI ; Alfa Yayınları, Yayın no : 493, Hukuk Dizisi No : 93 ; İstanbul 1998

GÜNAL, A. Nadi ve E. KÜÇÜKGÜNGÖR: 1998, Türk Spor Hukukunun Genel Esasları ve İlgili Mevzuat, Yetkin Yayınları, Ankara

KÜÇÜKGÜNGÖR, Erkan: TÜRK HUKUKUNDA SPORCULARIN HUKUKİ DURUMU ; Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. II, S. 1-2 (Prof.Dr. İhsan TARAKÇIOĞLU'na Armağan) ; s. 127-139

(Footnotes)

1 Beden Terbiyesi ve Spor Teşkilatınca tescil edilmemiş kulüpler, federasyonlar tarafından tertiplenen veya bunların denetimi altında yapılan müsabakalara katılamazlar. Tescil olunmamış kulüpler adına lisans verilmez (GSMK. md. 20/II). Tescile ilişkin esas ve usuller yönetmelikle belirlenir (GSMK. md. 20/IV).